

**Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w Mławie**

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W POWIECIE MŁAWSKIM
NA LATA 2010 – 2020**

Mława, październik 2009 roku

WSTĘP

1. METODOLOGIA.	8
2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ POWIATU MŁAWSKIEGO NA PODSTAWIE DANYCH WTÓRNYCH.	10
2.1. Charakterystyka Powiatu Mławskiego.	11
2.2. Instytucje działające w obszarze pomocy społecznej. é é ...	17
2.2.1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.	19
2.2.2. Dom Dziecka w Kowalewie. é é é é é é é é ..é é é ..é .	24
2.2.3. Zespół Ośrodków Wsparcia. é é é é é é é é é ..é é é ..é .	25
2.2.4. Ośrodki Pomocy Społecznej.	29
2.2.5. Organizacje non profit działające na terenie Powiatu Mławskiego.	32
3. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU MŁAWSKIEGO é é é é é é é é é é ..é é é é é ..é é é ..é é é é ..é	35
3.1. Sieroctwo.	44
3.2. Niepełnosprawność.	54
3.3. Bezrobocie. é	69
3.4. Przestępczość. é ..é	74
3.5. Bezdomność.	78
3.6. Uchodźcy i repatrianci. é é é é é é é é é é é é é é é ..	82
4. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA PODSTAWIE DANYCH PIERWOTNYCH.	83
4.1. Podsumowanie wyników ankiety. é é é é é é é é é ..	83
5. ANALIZA STRATEGICZNA. é é é é é é é é é é é é é ..	86
6. MISJA I CELE STRATEGII. é é é é é é é é é é é é é é é é	90
6.1. Cele strategiczne i operacyjne.	91
7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA. é é é é é é é é é é é é é é é	136
8. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.	137
9. MONITORING STRATEGII. é é é é é é é é é é é ..é é é ..	142

WSTĘP

Podstawowym zadaniem samorządu powiatowego jest tworzenie jak najlepszych warunków rozwoju gospodarczego oraz dążenie do poprawy warunków życia mieszkańców powiatu. W celu realizacji tych zadań niezbędne jest kształtowanie właściwej polityki gospodarczej i społecznej. Do prawidłowego określenia priorytetów realizacyjnych tej polityki niezbędne są szczegółowe materiały o stanie społeczeństwa zamieszkującego obszar powiatu. Niezbędna jest informacja o strukturze demograficznej społeczności lokalnej, stopniu jej zamożności, możliwości zdobycia wykształcenia, możliwości zatrudnienia i zarobkowania, oraz wiele istotnych informacji mających wpływ na ocenę stanu społeczeństwa powiatu. Realnym narzędziem do kształtowania tej polityki są strategie.

Do opracowania niniejszej strategii ustawowo zobowiązane jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - jednostka realizująca zadania powiatu z zakresu polityki prorodzinnej, pomocy społecznej oraz wspierania osób niepełnosprawnych. W proces tworzenia strategii zostały zaangażowane również gminne ośrodki pomocy społecznej realizujące swoje zadania na rzecz społeczności lokalnej. Na podstawie diagnozy społecznej opracowano plan działań zmierzających do poprawy sytuacji społeczno - ekonomicznej mieszkańców powiatu stanowiący cel niniejszego opracowania. Zważywszy na fakt, że istotną cechą społeczeństwa jest przemiana, zażądano konieczności ciągłych prac nad strategią rozwiązywania problemów społecznych zarówno w celu jej aktualizacji, jak i obserwacji kierunków zmian życia społecznego, stanowiących podłoże do formowania problemów społecznych.

Budowę Strategii oparto na partnerskim modelu budowy planów strategicznych, dzięki czemu dokument ten stanowi swoiste zaproszenie do współpracy dla wszystkich podmiotów lokalnych zainteresowanych rozwojem sfery polityki społecznej w powiecie. Strategia Rozwiązywania Problemów

Społecznych w Powiecie Mławskim powstała dzięki pomocy zespołu roboczego, składającego się z przedstawicieli podmiotów działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Mławskim. W jego skład weszli przedstawiciele władz samorządowych (władze powiatu i gmin, dyrektorzy wybranych wydziałów Starostwa Powiatowego

zajmujących się zagadnieniami rozwiązywania problemów społecznych), przedstawiciele instytucji z terenu powiatu zajmujących się pomocą społeczną (m. in. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, Domu Dziecka, Zespół Ośrodków Wsparcia) oraz rynkiem pracy (Powiatowy Urząd Pracy), przedstawiciele organizacji pozarządowych z terenu powiatu.

Opracowanie niniejszej strategii było wymogiem dwóch regulacji prawnych:

Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, która w art. 19 mówi:

Do zadań własnych powiatu należy:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka i po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami

oraz

Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która w art. 9 ust. 1 mówi:

Do zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy należy:

- 1) opracowanie i realizacja programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy stanowiącego część powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, o której mowa w odrębnych przepisach.

Nowa ustawa o pomocy społecznej stanowi kolejny etap budowy nowoczesnego systemu aktywnej polityki społecznej w Polsce, mającego na celu stworzenie solidnego fundamentu polityki opartej na trzech zasadach:

- po pierwsze, w sposób systematyczny i kompleksowy budowana jest sieć bezpieczeństwa socjalnego i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, oparta na realnych podstawach utrzymania gospodarstw domowych,
- po drugie, tworzy się spójny system wspierający aktywizację osób bezrobotnych na rynku pracy i na polu pomocy społecznej, tak aby każdemu zagwarantować szansę aktywizacji i godnego życia,
- po trzecie, tworzy się skoordynowany system instytucjonalny, jasno prezentujący odpowiedzialność instytucji rządowych i samorządowych, otwierający jednocześnie przestrzeń dla aktywności obywatelskiej organizacji sektora pozarządowego.

Opracowanie niniejszej strategii podyktowane zostało istotnymi potrzebami i wymogiem nowej sytuacji społeczno - gospodarczej Powiatu Mławskiego, regionu mazowieckiego i Polski, związanej głównie z funkcjonowaniem naszego kraju w strukturach Unii Europejskiej oraz nowymi możliwościami związanymi z pozyskiwaniem funduszy strukturalnych na rozwój lokalny, w tym polityki społecznej. Oparcie funkcjonowania polityki społecznej w powiecie na długofalowym planowaniu, na przejrzystych celach o różnym horyzoncie czasowym, pomaga w efektywnym zarządzaniu sferami polityki społecznej oraz ułatwia pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na realizację zadań strategicznych z zakresu tej polityki. Strategia pomaga także skoordynować działania różnych instytucji działających na rzecz rozwoju sfery polityki społecznej w powiecie, wokół priorytetowych kierunków działań

Strategia Rozwijania Problemów Społecznych w Powiecie Mławskim nie ogranicza się w swych zapisach wyłącznie do zadań realizowanych bezpośrednio przez instytucje powiatowe (Starostwo Powiatowe w Mławie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy). Strategia proponuje przede wszystkim zadania stanowiące wyzwania dla całej

społeczności lokalnej i wszystkich instytucji działających w sferze polityki społecznej w Powiecie Mławskim. Tak realizowana zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej.

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki oraz konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga systemowego i profesjonalnego diagnozowania problemów społecznych w skali powiatu. Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Powiatu Mławskiego sporządzona została w oparciu o dane będące w dyspozycji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie oraz ośrodków pomocy społecznej działających na terenie powiatu, danych uzyskanych ze Starostwa Powiatowego, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Statystycznego, instytucji i organizacji współpracujących z Centrum.

W oparciu o diagnozę opracowano strategię rozwiązywania problemów społecznych na najbliższe lata. Należy bowiem stwierdzić, że uczestniczymy w przejściu od modelu pomocy społecznej, którego zasadniczą funkcją było udzielanie przede wszystkim wsparcia finansowego, do modelu nastawionego na wzmocnienie postaw aktywnych oraz wspieranie osób i rodzin zgłaszających się o pomoc w rozwiązywaniu problemów. Jest to konsekwencją rozwojowi różnego rodzaju usług dla różnych grup beneficjentów, poradnictwa prawnego, psychologicznego, terapii i wyspecjalizowanej pracy socjalnej. Praca socjalna stanowi istotny element pomocy społecznej w dobie pogłębiającego się deficytu nie tylko finansowego, ale również aksjologicznego - to właśnie ta forma profesjonalnej aktywności społeczeństwa nabiera szczególnego znaczenia. Efektywność podejmowanych działań pomocowych uzależniona jest w dużej mierze od świadomości

skutków, jakie wywołują zarówno w krótkiej, jak i w dłuższej perspektywie, w skali jednostki, społeczności lokalnej i ponadlokalnej.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest przede wszystkim na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną na terenie Powiatu. Potencjałem dającym gwarancję poprawnej realizacji założeń strategii jest kadra pomocy społecznej. Jej kwalifikacje, predyspozycje, doświadczenie oraz umiejscowienie pracy w terenie pozwalają na właściwą diagnozę i stanowi podstawę skutecznych rozwiązań istniejących trudności.

Pojawienie się powiatu w systemie pomocy społecznej nie zmieniło jego istoty: podstawowa odpowiedzialność za realizowanie zadań z tego zakresu spoczywa na gminie. Natomiast rolą administracji powiatowej (powiatowych centrów pomocy rodzinie) jest poprawa efektywności tego systemu poprzez zapewnienie mieszkańcom gmin działających na obszarze powiatu dostępu do szeregu specjalistycznych usług, które z najróżniejszych powodów mają charakter ponadlokalny.

Szczególnym obowiązkiem nałożonym na powiat mocą ustawy o pomocy społecznej jest obowiązek opracowania powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Oznacza to, że społeczny obszar powiatu jest właściwy, by w jego obrębie identyfikować czynniki generujące problemy społeczne i podejmować działania profilaktyczne i zaradcze.

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną (zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki), a także konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga profesjonalnego i systemowego diagnozowania problemów społecznych w skali powiatu.

1. METODOLOGIA.

Do opracowania diagnozy problemów społecznych powiatu mławskiego wykorzystano:

- dane wtórne zgromadzone w sprawozdaniach i informacjach instytucji powiatowych,
- dane pierwotne uzyskane na podstawie ankiety,
- wywiad z przedstawicielami organizacji pozarządowych.

Charakterystykę demograficzną i strukturę ludności powiatu, opracowano przy wykorzystaniu informacji Banku Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Sprawozdania MPiPS-03, posłużą do zobrazowania wielkości zapotrzebowania zgłaszanego przez mieszkańców powiatu mławskiego, na pomoc społeczną. Przeprowadzona w tym zakresie analiza danych pozwoliła ocenić:

- jakie deficyty w zaspokojeniu potrzeb socjalnych występują na terenie powiatu,
- jakiego rodzaju pomoc świadczą jednostki organizacyjne pomocy społecznej,
- w jakich gminach ogniskują się problemy społeczne wyrażone realnym zapotrzebowaniem na wsparcie, mierzone liczbą osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej, w relacji do liczby mieszkańców ogółem,
- jakie problemy społeczne najczęściej determinują zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej, czyli co najczęściej powoduje, że określona liczba mieszkańców znajduje się w sytuacji, w której bez pomocy społecznej nie jest w stanie zapewnić sobie i swoim rodzinom minimum egzystencji.

Analiza danych wtórnych pozwoliła wskazać, jakie są najistotniejsze obszary problemów społecznych, którymi samorząd lokalny powinien się zająć w strategii.

Poszukując informacji o aktualnej skali zapotrzebowania na świadczenia pomocy społecznej przez mieszkańców powiatu mławskiego, wykorzystano dane za rok 2007 i 2008 zawarte w sprawozdaniach MIPS-03, będące w dyspozycji ośrodków pomocy społecznej dziesięciu gmin wchodzących w skład powiatu oraz dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Sprawozdania sporządzane przez OPS-y zawierają informacje o przyczynach przyznawanej pomocy społecznej. Dane te można wprost interpretować, jako w określonej skali warunkującej problemy społeczne. Poszczególne kategorie problemów, dla których dokonywane są obliczenia w tabelach, odpowiadają powodom przyznawania pomocy wymienionym w art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

W diagnozie problemów społecznych odniesiono się także do problemu niepełnosprawności w powiecie mławski. Pomimo dosyć szczegółowych regulacji, opisujących działania powiatu w zakresie orzecznictwa i rehabilitacji osób niepełnosprawnych, bardzo trudno jest ocenić, z jaką skalą zjawiska samorząd lokalny ma do czynienia. Osoby niepełnosprawne, to osoby posiadające orzeczenia różnych organów, np. ZUS lub organów resortowych, a nie tylko powiatowego zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności. Nie udało się, pomimo postulowanej od lat potrzeby, stworzyć zintegrowanego systemu informacji dotyczącego orzekania o niepełnosprawności. Dlatego, analizując problem niepełnosprawności na terenie powiatu mławskiego posłużyło się wyłącznie danymi Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Mławie. W opracowaniu zawarte są dane uzyskane od Zespołu za lata 2007-2008.

Do przedstawienia sytuacji rynku pracy w powiecie mławskim wykorzystano sprawozdania MIPS-01 dotyczące bezrobocia rejestrowanego a także Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) prowadzone przez GUS. Poszczególne części analizy powiatowego rynku pracy odnoszą się do istotnych dla Strategii Rozwijania Problemów Społecznych obszarów

problemowych. Przedstawione zostały w nich dane dotyczące rynku pracy: zatrudnienia i struktury bezrobocia rejestrowanego.

Wśród mieszkańców powiatu przeprowadzono ankietę, opracowaną przy wykorzystaniu metody „kafeteria półotwarta”. Zawarte w niej pytania umożliwiły weryfikację danych wtórnych. Trzystopniowa analiza (wtórna, pierwotna i wywiad) pozwoliła na sformułowanie wniosków, charakteryzujących problemy społeczne powiatu mławskiego. Wnioski te odnoszą się do uwarunkowań społecznych retrospektywnie (ex post), natomiast do prac nad czynnikiem projekcyjnym strategii niezbędna jest także ocena prospektywna (ex ante) prowadząca do wskazania perspektyw strategicznych. Przy pracach nad dokumentem strategii wykorzystano do tego celu analizę strategiczną SWOT..

Analizę strategiczną SWOT przeprowadzono w kolejnych konsultacjach społecznych z przedstawicielami organizacji pozarządowych. Ustalono czynniki determinujące rozwiązywanie problemów społecznych powiatu mławskiego. Przedstawiciele organizacji pozarządowych przeanalizowali sformułowane wcześniej listy czynników (silne i słabe strony, szanse i zagrożenia). Następnie, wskazali znaczenie poszczególnych czynników przypisując im odpowiednią wagę.

Kolejnym krokiem w opracowaniu analizy strategicznej było przeanalizowanie wzajemnych powiązań ustalonych na liście czynników. Sporządzono dwie macierze: SWOT, która analizowała wpływ czynników wewnętrznych (mocnych i słabych stron) na czynniki zewnętrzne (szanse i zagrożenia) oraz TOWS, która sprawdzała wpływ czynników zewnętrznych na wewnętrzne. Wpływ ten zmierzono wskazując: 0 przy braku powiązań i 1 przy istnieniu powiązań

Na koniec wyznaczono pozycję strategiczną powiatu dla rozwijania problemów społecznych. Do tego celu sporządzono macierz wyborów strategicznych, poprzez zsumowanie wyników dla poszczególnych kwadrantów macierzy SWOT i TOWS. Najwyższy uzyskany wynik wskazał na kierunek strategiczny dla Strategii Rozwijania Problemów Społecznych Powiatu Mławskiego.

Wybory strategiczne i rodzaj strategii przyjęto w oparciu o matrycę kierunków strategicznych:

	SILNE STRONY	SŁABE STRONY
SZANSE	<i>Strategia dynamiczna (maxi-maxi)</i>	<i>Strategia konkurencji (mini-maxi)</i>
	Wykorzystanie szans przy pomocy silnych stron	Przewyciśnięcie słabości w celu wykorzystania okazji
ZAGROŻENIA	<i>Strategia konserwatywna (maxi-mini)</i>	<i>Strategia defensywna (mini-mini)</i>
	Wykorzystanie mocnych stron, aby poradzić sobie z zagrożeniami, lub żeby ich uniknąć	Redukcja lub likwidacja

Po zdiagnozowaniu problemów społecznych oraz wybraniu, w wyniku analizy SWOT/TOWS, kierunku ich rozwijania określono misję Strategii.

Po określeniu misji ustalone zostały cele strategiczne, operacyjne oraz wyodrębniono konkretne działania w ramach strategii.

2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ POWIATU MŁAWSKIEGO NA PODSTAWIE DANYCH WTÓRNYCH.

W tym rozdziale zostaną przeanalizowana sytuacja społeczna powiatu mławskiego, w oparciu o dostępne źródła informacji.

Zakres analizy obejmuje:

- informacje o stanie i strukturze ludności,
- rozpiętość pomocy społecznej w powiecie mławskim oraz ustalenie
- przyczyn korzystania ze świadczeń pomocy społecznej,
- dane dotyczące skali i struktury osób niepełnosprawnych,
- wielkość, dynamika i struktura bezrobocia rejestrowanego,
- zatrudnienie i aktywność ekonomiczna ludności.

Wykorzystane źródła danych:

- informacje GUS i bank danych regionalnych,
- informacja ośrodków pomocy społecznej, sprawozdania MPiPS 03,
- informacja powiatowego urzędu pracy, sprawozdanie MPiPS 01,
- informacja GUS badanie BAEL (Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności),
- sprawozdania powiatowego zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności w Mławie,
- sprawozdania PCPR w Mławie.

2.1. Charakterystyka Powiatu Mławskiego

Powiat Mławski położony jest w północno - wschodniej części Niziny Mazowieckiej. Obszar ten stanowi główną część historycznej Ziemi Zawkrzeckiej leżącej na północ od rzeki Wkry. Miasto Mława - siedziba Starostwa Powiatowego posiada bogatą historię jako obszary przygraniczne na styku Prus Wschodnich i Mazowsza. Powiat Mławski to nie tylko region o poważnych tradycjach historycznych lecz przede wszystkim integralny składnik województwa mazowieckiego. Ziemia Mławska leży na przecięciu głównych szlaków komunikacyjnych - ekspresowej nr 7 Warszawa - Gdańsk i wojewódzkich dróg wschód - zachód tj. Brodnica - Przasnysz, Rypin - Mława, Mława i Ciechanów.

Miasto Mława, dzięki dynamicznemu prowadzeniu inwestycji posiada korzystne warunki do dalszego rozwoju gospodarczego. Posiada pełną infrastrukturę techniczną. Realizowane są inwestycje z zakresu: modernizacji oczyszczalni ścieków, modernizacji wysypiska odpadów komunalnych, rozbudowy sieci wodociągowej, kanalizacji odwodnieniowej i sanitarnej, budowy i rozbudowy ulic i chodników. Posiada pełną dostępność telekomunikacyjną umożliwiającą połączenia automatyczne z całym światem. Miasto jest przyjazne lokalnej przedsiębiorczości i oczekuje na kontrahentów gotowych w nim zainwestować, a następnie prowadzić działalność gospodarczą.

Do dyspozycji są atrakcyjne w pełni uzbrojone tereny pod działalność gospodarczą oraz pod budownictwo jedno i wielorodzinne. Do wykorzystania są również do zagospodarowania obiekty po upadłych zakładach przemysłowych.

Na terenie miasta mieŝci siŝ wiele instytucji i organizacji sprzyjajŝcych dziaŝalnoŝci gospodarczej (oddziaŝy urzŝdów paŝstwowych, banki, biura notarialne, agencje ubezpieczeniowe, posterunek celny, itp.)

MAPA

Powiat mławski jest jednym z 42 powiatów województwa mazowieckiego.

Tabela nr 1. Ludność powiatu mławskiego wg pęci - stan na koniec 2007 r.

Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i pęci	Powiat Mławski	Województwo Mazowieckie	% udział w liczbie mieszk. województwa
ogółem	73.294	5.171.702	1,42
mężczyźni	36.031	2.476.889	1,45
kobiety	37.263	2.694.813	1.38

Źródło: GUS, Bank Danych Regionalnych

Jak wynika z danych zamieszczonych w tabeli nr 1, pod względem liczby ludności powiat mławski należy do średnich w województwie i powiat mławski zamieszkuje ok. 1,4% ogólnej liczby mieszkańców regionu.

Administracyjnie powiat mławski podzielony jest na 10 gmin:

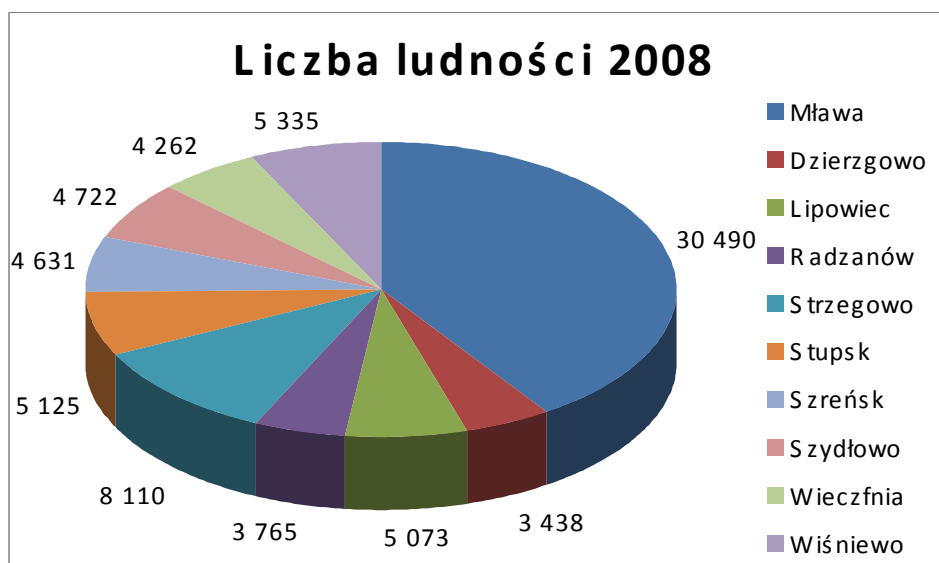
1. Mława (gmina miejska),
2. Dzierzgowo,
3. Lipowiec Kościelny,
4. Radzanów,
5. Strzegowo,
6. Stupsk,
7. Szreńsk,
8. Szydłowo,
9. Wieczfnia Kościelna,
10. Wiśniewo.

Tabela nr 2. Liczba ludności Powiatu Mławskiego z podziałem na poszczególne gminy

Lp.	Gmina	Liczba ludności		Razem
		2008		
		K	M	
1	Mława	15.988	14.502	30.490
2	Dzierzgowo	1.719	1.719	3.438
3	Lipowiec	2.592	2.481	5.073
4	Radzanów	1.866	1.899	3.765
5	Strzegowo	4.030	4.080	8.110
6	Stupsk	2.587	2.538	5.125
7	Szreńsk	2.330	2.301	4.631
8	Szydłowo	2.337	2.385	4.722
9	Wieczfnia	2.097	2.165	4.262
10	Wiśniewo	2.661	2.674	5.335
	Razem	38.207	36.744	74.951

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania EMIPS 03 o środkach pomocy społecznej powiatu Mławskiego

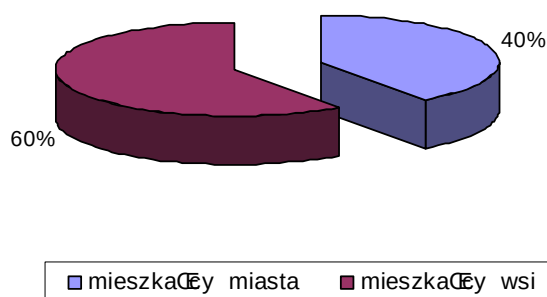
Rys.1

Jak wynika z w/w danych najwięcej mieszkańców, ok. 42 % ludności powiatu, zamieszkuje w gminie Mława, najmniej natomiast w gminie Radzanów i ok. 5%. Oznacza to dysproporcje przestrzenne w zaludnieniu powiatu, związane zapewne z większą koncentracją mieszkańców w miejscu lokalizacji głównego źródła zatrudnienia w powiecie. Tabela 1 wskazuje ponadto, na stosunkowo równomierny rozkład proporcji pęci w ogólnej liczbie ludności.

Zróźnicowanie przestrzenne powiatu pod względem liczby mieszkańców widoczne jest także w relacji zaludnienia miast i wsi na rysunku 2.

Rys.2

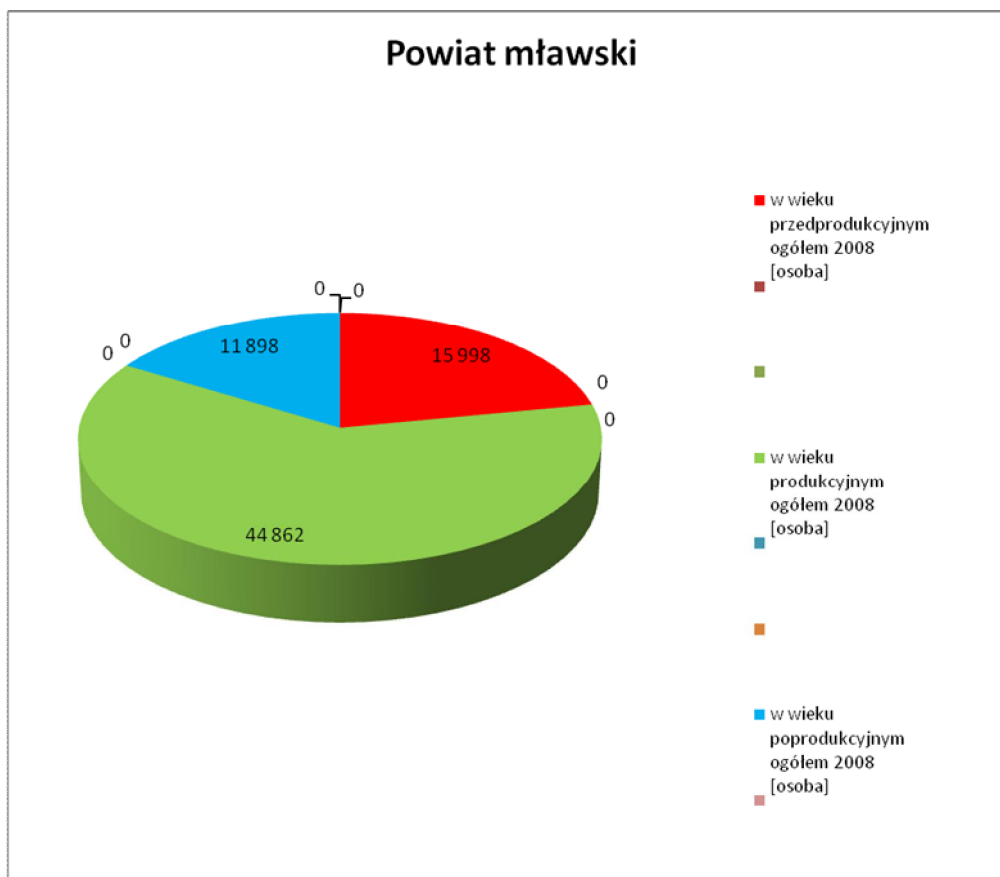

Rys.2. Ludność powiatu mławskiego wg miejsca zamieszkania w miastach i na wsi (2008 r.).

Z punktu widzenia analiz uwarunkowań społecznych, wynikających ze struktury mieszkańców, istotne jest także wskazanie proporcji wiekowych. Powiat mławski, w zakresie struktury wieku jego mieszkańców (rysunek 3) przedstawia się stosunkowo korzystnie. Szczególnie odnosi się to do produktywności zawodowej. Wiek aktywności zawodowej określany przez GUS jako wiek produkcyjny, dotyczy przedziału 15 - 59 lat dla kobiet i 15 - 64 lata dla mężczyzn. Grupy wiekowe poniżej tego przedziału określane są jako przedprodukcyjne, natomiast powyżej jako poprodukcyjne. Jak widać na rysunku 3, struktura wieku mieszkańców powiatu mławskiego jest korzystna, powiat zamieszkuje bowiem 62% mieszkańców w wieku produkcyjnym,

22% wejdzie w przyszłość w wiek produkcyjny, natomiast najmniejsza część populacji tzn. 16% jest w wieku poprodukcyjnym.

Rys.3

Źródło: GUS, Bank Danych Regionalnych.

2.2. Instytucje działające w obszarze pomocy społecznej

System pomocy społecznej jako jeden z elementów zabezpieczenia społecznego polityki społecznej państwa ma za zadanie wspieranie osób i rodzin, które z przyczyn obiektywnych nie są w stanie zaspokoić swoich elementarnych potrzeb życiowych. Według ustawy o pomocy społecznej pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać z wykorzystaniem własnych uprawnień, zasobów i możliwości.

Pomoc społeczną organizują organy administracji wszystkich szczebli współpracując w tym zakresie na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz innymi podmiotami lokalnej społeczności. Jednostki samorządu terytorialnego mogą także zlecić realizację zadania z zakresu pomocy społecznej, udzielając dotacji na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zleconego zadania. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 3. 1). Ustawa o pomocy społecznej stwierdza, że udziela się pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu: 1) ubóstwa; 2) sieroctwa; 3) bezdomności; 4) bezrobocia; 5) niepełnosprawności; 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7) przemocy w rodzinie; 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9) bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia

młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze; 11) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy; 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 13) alkoholizmu lub narkomanii; 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie poszczególnych gmin powiatu mławskiego odpowiedzialnych jest 9 ośrodków pomocy społecznej gminach oraz 1 miejski ośrodek pomocy społecznej.

Do ich podstawowych obowiązków należą:

- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej;
- bezpośrednio i pośrednio udzielanie świadczeń
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym;
- aktywizowanie środowiska lokalnego.

Liczba osób objętych systemem pomocy społecznej ulega nieustannym zmianom. Decydujący wpływ na korzystanie z systemu pomocy społecznej w Polsce mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Podstawowym przesłanką przyznania świadczeń jest kryterium dochodowe osoby i rodziny. Od 1 października 2006 roku kryterium to ustalono na poziomie 477 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej (poprzednio 461 zł) i 351 zł na osobę w rodzinie (poprzednio 316 zł). Niski poziom kwot uprawniających do przyznania świadczeń zawniża liczbę uprawnionych i może istotnie wypaczać skalę występującego ubóstwa. Na wahania liczby uprawnionych do świadczeń wpływ miały m.in. ustawa o rencie socjalnej i ustawa o świadczeniach rodzinnych, które spowodowały w 2004 przejście części klientów systemu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i płatnika świadczeń rodzinnych.

W powiecie, do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej powołane jest powiatowe centrum pomocy rodzinie zaś w gminach - ośrodki pomocy społecznej. SĄ to jednostki partnerskie.

2.2.1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie działa na podstawie:

- 1) Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2 października 2009r. Nr 175, poz. 1362).
- 2) Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.),
- 3) Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. Nr 91, poz. 578 z późn. zm.),
- 4) Uchwały Nr II/8/98r. Rady Powiatu Mławskiego z dnia 16.XII.1998r. w sprawie utworzenia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie,
- 5) Regulaminu Organizacyjnego

Zadania Centrum prezentują się następująco:

1. Wykonywanie zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej:
 - prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;
 - opracowanie i realizacja powiatowej strategii integracji i polityki społecznej obejmującej w szczególności programy pomocy społecznej, polityki prorodzinnej, ochrony zdrowia, edukacji publicznej, wspierania osób niepełnosprawnych, przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy;
 - udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach,
 - organizowanie i prowadzenie specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego dla rodzin naturalnych i zastępczych, a także terapii rodzinnej,
 - prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej,

- zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całonocnie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców w szczególności poprzez prowadzenie i organizowanie ośrodków adopcyjno i opiekuńczych, placówek opiekuńczo i wychowawczych, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym dla dzieci młodzieży, a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie,
- zapewnienie szkolenia i doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej z terenu powiatu,
- doradztwo metodyczne dla ośrodków pomocy społecznej i pracowników socjalnych,
- prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- pomoc w integracji ze środowiskiem osób opuszczających zakłady karne oraz niektóre rodzaje placówek opiekuńczo i wychowawczych, resocjalizacyjnych, zakładów dla nieletnich i rodziny zastępcze,
- przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnianie oraz pokrywanie wydatków związanych z kontynuowaniem nauki osobom opuszczającym niektóre typy placówek opiekuńczo i wychowawczych, schroniska, zakłady poprawcze, domy pomocy społecznej i rodziny zastępcze,
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci,
- pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo i wychowawczych i w rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu,
- podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb,
- organizowanie i zapewnianie funkcjonowania powiatowych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- pomoc uchodźcom.

2. Wykonywanie zadań powiatu wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych:
- opracowywanie i realizacja, zgodnych ze strategią rozwoju województwa, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i rehabilitacji zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych,
 - współpraca z instytucjami administracji rządowej i samorządowej w opracowywaniu i realizacji programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
 - udostępnianie na potrzeby pełnomocnika i samorządu województwa oraz przekazywanie właściwemu wojewodzie uchwalonych przez radę powiatu programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz rocznej informacji z ich realizacji,
 - podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności,
 - opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa,
 - współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób,
 - dofinansowanie:
 - uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
 - sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
 - zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
 - likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
 - rehabilitacji dzieci i młodzieży,

- udzielanie osobom niepełnosprawnym pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo rolniczej,
 - umarzanie pożyczek udzielanych osobom niepełnosprawnym,
 - udzielanie dofinansowania do oprocentowania kredytu bankowego zacięgniętego przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej lub prowadzenia gospodarstwa rolnego,
 - dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawców w związku: - z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób, stosownie do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności, - z rozpoznaniem przez służby medycyny pracy ww. potrzeb - ze szkoleniem osób niepełnosprawnych,
 - przygotowywanie sprawozdań rzeczowych i finansowych o zadaniach zrealizowanych z otrzymanych z PFRON środków,
3. Współpraca z organizacjami społecznymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi:
- w zakresie organizowania pomocy społecznej,
 - w celu udzielania pomocy i doprowadzania do integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.
4. Prowadzenie postępowania egzekucyjnego w sprawach należących do zakresu działania PCPR.

środowiskowy Dom Samopomocy

W strukturach PCPR usytuowany jest środowiskowy Dom Samopomocy. Dom jest ponadlokalną jednostką dziennego pobytu, przeznaczoną dla dorosłych osób: niepełnosprawnych intelektualnie (upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim, znacznym, umiarkowanym i lekkim - gdy osoba z lekkim stopniem niepełnosprawności intelektualnej ma sprężone zaburzenie, chorych psychicznie (wskazujących zaburzenia psychiatryczne), wskazujących inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej, zaliczane są do zaburzeń psychiatrycznych,

przy czym mających poważne trudności w życiu codziennym, a nie wymagających leczenia szpitalnego bądź opieki stacjonarnej.

Celem Domu jest stworzenie osobom zakwalifikowanym, systemu oparcia społecznego poprzez zaspokajanie ich potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych, społecznych, ukierunkowanych na podtrzymanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia.

Zakres i poziom świadczeń Domu jest dostosowany do indywidualnych potrzeb osób przebywających w nim. Dom zaspokaja potrzeby bytowe i zdrowotne oraz umożliwia rozwój osobowości osób korzystających, a w szczególności: zapewnienia warunków całodziennego pobytu w godzinach funkcjonowania Domu, ochronę dóbr osobistych, spokój i bezpieczeństwo na terenie Domu oraz w czasie zajęć organizowanych poza Domem, psychiatryczną opiekę zdrowotną obejmującą zwłaszcza konsultacje i okresowe oceny stanu psychicznego oraz psychoterapię, terapie farmakologiczną oraz pielęgniarską oraz rehabilitację społeczną obejmującą m.in.: podtrzymywanie i rozwijanie u osób z zaburzeniami psychicznymi umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, terapię zajęciową w różnych pracowniach (plastyczne - rękodzielniczej, rekreacyjno-rehabilitacyjnej, muzyczno - relaksacyjnej, komputerowej, gospodarstwa domowego), podejmowanie działań w celu przygotowania osób z zaburzeniami psychicznymi do podjęcia pracy i poradnictwo socjalne (także dla opiekunów użytkowników), psychoedukację ukierunkowaną na samodzielne korzystanie z różnych ofert publicznych w tym usług medycznych (zwłaszcza poradni zdrowia psychicznego, farmakoterapii).

Dom współpracuje z rodzinami osób przebywających w placówce poprzez: poradnictwo i wspomaganie członków rodzin osób niepełnosprawnych intelektualnie w ich problemach, współpracę w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, terapię podtrzymującą wymianę doświadczeń sposobów radzenia sobie z tymi ograniczeniami w życiu codziennym.

PCPR w Mławie sprawuje nadzór merytoryczny nad Domem Dziecka w Kowalewie oraz Zespołem Ośrodków Wsparcia w Mławie.

2.2.2. Dom Dziecka w Kowalewie

Placówka opiekuńcza i wychowawcza wielofunkcyjna pod nazwą Dom Dziecka w Kowalewie jest przeznaczona dla 45 dzieci w tym: w oddziale socjalizacyjnym dla 30 dzieci, w oddziale interwencyjnym dla 10 dzieci, w mieszkaniu autonomicznym dla 5 dzieci. Ma ona na celu gromadzenie dzieci z socjalizacyjnych i interwencyjnych.

Głównym zadaniem Domu Dziecka jest zapewnienie dziecku całodobowej ciągłej lub okresowej opieki i wychowania oraz zaspokojenie jego niezbędnych potrzeb bytowych, rozwojowych, w tym emocjonalnych, społecznych, religijnych, a także zapewnienie korzystania z przysługujących na podstawie odrębnych przepisów świadczeń zdrowotnych i kształcenia. W placówce realizowane są zadania:

- realizacja i wdrażanie programu naprawczego dochodzenia do standardu świadczonych usług przez wielofunkcyjną całodobową placówkę opiekuńczo i wychowawczą
- praca z rodzinami naturalnymi, których dziecko zostało umieszczone w naszej placówce,
- funkcjonowanie mieszkania autonomicznego przy wielofunkcyjnej całodobowej placówce opiekuńczo - wychowawczej,
- praca z rodziną dziecka przebywającego w placówce na rzecz jego powrotu po uzyskaniu pełnoletności do środowiska rodzinnego,
- funkcjonowanie mieszkania autonomicznego w ramach usamodzielniania pełnoletnich wychowanków naszej placówki na czas nie dłuższy niż do ukończenia przez nich 25 roku życia,
- tworzenie programów usamodzielnienia
- wyrównywanie szans wchodzenia w dorosłe życie usamodzielnianym wychowankom, objęcie ich pomocą pedagogiczną i psychologiczną

2.2.3. Zespół Ośrodków Wsparcia

Zespół Ośrodków Wsparcia w Mławie powstał w październiku 2006 roku.

W skład Zespołu wchodzi:

- 1) Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- 2) Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- 3) Mieszkanie chronione.

Zespół jest stacjonarną placówką pomocową świadczącą specjalistyczne poradnictwo dla ofiar przemocy w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia oraz świadczy pomoc na rzecz osób i rodzin znajdujących się w kryzysie. Zespół zapewnia pobyt w mieszkaniu chronionym wychowankom opuszczającym placówki opiekuńczo - wychowawcze, rodziny zastępcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze kontynuującym naukę.

Do zadań Zespołu z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy prowadzenie Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Ośrodek posiada pomieszczenia na całonocowy pobyt dla ofiar przemocy tj. trzy pokoje noclegowe, miejsce do zabaw dla dzieci, pokój do nauki, dwie łazienki, ogólnodostępna kuchnia z pobytami dziennymi, pokój terapii grupowej oraz pokoje dla specjalistów (pokoje dla specjalistów znajdują się po stronie OIK).

Do zadań SOW należą:

1. Świadczenie usług w zakresie:

- 1) interwencyjnym,
- 2) potrzeb bytowych,
- 3) pomocy terapeutycznej i wspomagającej,
- 4) działania profilaktyczne poprzez rozwijanie w społeczeństwie wiedzy i umiejętności potrzebnych do radzenia sobie w sytuacji przemocy oraz w zakresie rozwijania umiejętności potrzebnych do kształtowania

prawidłowych stosunków interpersonalnych,

- 5) wdrażanie programów korekcyjno edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Do zadań zespołu z zakresu zadań gminnych powiatu należy prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

Do zadań Ośrodka Interwencji Kryzysowej należy:

- 1) zapewnienie kompleksowej pomocy psychologicznej i prawnej dla osób i rodzin w sytuacji kryzysu psychicznego,
- 2) animowanie i prowadzenie grup samopomocowych, grup wsparcia,
- 3) działania profilaktyczne poprzez rozwijanie w społeczeństwie wiedzy i umiejętności potrzebnych do radzenia sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi oraz w zakresie rozwijania umiejętności potrzebnych do kształtowania prawidłowych stosunków interpersonalnych.
- 4) zapewnienie, wychowankom opuszczającym placówki opiekuńczo - wychowawcze, rodziny zastępcze i młodzieżowe ośrodki wychowawcze i kontynuującym naukę, pobytu w mieszkaniu chronionym obejmujący pomoc w zakresie:
 - oddania do dyspozycji pokoju jedno lub dwuosobowego wraz z oświetleniem i ogrzewaniem;
 - korzystania ze wspólnej kuchni, jadalni, łazienki, i przedpokoju;
 - zapewnienie opieki i pracy socjalnej według potrzeb;
 - zapewnienie niezbędnej pomocy w sprawach życiowych według potrzeb;
 - obsługa w zakresie bieżącej administracji mieszkaniem.

Zadania Ośrodka realizuje poprzez;

- a) ochronę ofiar przemocy przed osobami stosującymi przemoc,
- b) udzielenie natychmiastowej pomocy specjalistycznej tj. psychologicznej, medycznej, wsparcia emocjonalnego oraz poradnictwa prawnego i socjalnego a także poprzez prowadzenie krótkoterminowej terapii indywidualnej i grupowej dla ofiar przemocy i osób doświadczających różnego rodzaju kryzysu,
- c) rozpoznanie sytuacji ofiary przemocy w rodzinie, opracowanie diagnozy rodziny i indywidualnego planu pomocy,

- d) wspieranie w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej związanej z wystąpieniem przemocy w rodzinie,
- e) prowadzenie interwencji w miejscu zamieszkania klienta i w siedzibie Placówki,
- f) prowadzenie interwencji telefonicznych,
- g) zapewnienie schronienia ofiarom przemocy w rodzinie tj. umieszczenie w Ośrodku przy ul. Słowackiego 18 dla nie więcej niż 15 osób,
- h) animowanie i prowadzenie grup wsparcia oraz samopomocowych,
- i) udzielanie specjalistycznej pomocy dzieciom doświadczającym i będących świadkami przemocy (terapia indywidualna, socjoterapia),
- j) udzielanie konsultacji wychowawczych.

W tabeli nr 3 przedstawiona została liczba porad udzielonych przez ZOW w latach 2006 - 2008.

Tabela nr 3. Liczba porad udzielonych przez ZOW w latach 2006 i 2008

	Rok		
Porady prawne, psychologiczne, pedagogiczne i socjalne	2006	2007	2008
	109	423	653

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z ZOW

Jak wynika z tabeli nr 3 liczba osób korzystających z porad specjalistów corocznie wzrasta.

Tabela nr 4. Liczba podjętych interwencji w miejscu zamieszkania

	Rok		
Interwencje w miejscu zamieszkania klienta	2006	2007	2008
	3	11	105

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z ZOW

Tabela nr 4 obrazuje zjawisko przemocy domowej jako zdecydowanie wzrastające na terenie powiatu mławskiego.

Zespół Ośrodków Wsparcia dysponuje hostelem, w którym zapewnia się całonocowy pobyt ofiarom przemocy. W tabeli nr 3 ukazano liczbę osób, które w latach 2006 - 2008 skorzystały z tej formy wsparcia. Zauważa się wzrost zjawiska pomiędzy rokiem 2007 i rokiem 2008.

Tabela Nr 5. Liczba osób przyjętych do hostelu Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy

	Rok		
Osoby przyjęte do hostelu Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy Domowej	2006	2007	2008
	0	15	21
w tym dzieci	0	9	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z ZOW

Mieszkanie chronione

Zespół Ośrodków Wsparcia w Mławie prowadzi także mieszkanie chronione dla wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, rodziny zastępcze i młodzieżowe ośrodki wychowawcze a kontynuujących naukę. Mieszkanie przeznaczone jest dla 8 dziewcząt. Powierzchnia mieszkania wynosi 100m² i posiada: 4 pokoje, pokój gościnny, wspólna kuchnia i łazienka. W 2008 roku w mieszkaniu zamieszkiwało łącznie 5 dziewcząt (z czego 4 os. opuściły dom dziecka, 1 rodzinę zastępczą).

Dziewczęta z mieszkania chronionego ponoszą odpowiedzialność za pobyt w wysokości uzależnionej od dochodów i zgodnie z uchwałą Rady Powiatu z dnia 5 października 2006 roku.

Dziewczęta mają zapewnioną pomoc specjalistyczną ośrodka w formie porad psychologa, pedagoga, pracownika socjalnego.

2.2.4 Ośrodki Pomocy Społecznej

Na terenie Powiatu Mławskiego działają następujące jednostki z zakresu pomocy społecznej:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mławie
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierzgowie
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Lipowiec Kościelny,
4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Radzanów,
5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Strzegowo,
6. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stupsk,
7. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Szreńsk,
8. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Szydłowo,
9. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Wieczfnia Kościelna,
10. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Wiśniewo.

1. Do zadań środków pomocy społecznej należą w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom mniemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczenia podstawie przepisów wydatków powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia);
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobą, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującymi z matką ojcem lub rodzicem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo i wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;
- 13) tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;
- 14) dożywianie dzieci;

- 15) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 16) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 16a) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

2. Do zadań gminy należą:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów ogólnych;
- 5) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

3. Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należą:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 2) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia);
- 3) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłóskami wioślowymi lub ekologicznymi
- 5) prowadzenie i rozwój infrastruktury Środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 6) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a;
- 8) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

2.2.5. Organizacje non profit działające na terenie Powiatu Mławskiego

Powiat Mławski jest ogromnie zaangażowany w pomoc ludziom potrzebującym. Oprócz prężnie działającego Powiatowego Centrum Pomocy rodzinie oraz Miejskiego i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie powiatu działają organizacje pozarządowe, których celem jest pomoc ludziom najbardziej jej potrzebującym. Organizacje te stanowią dodatkowy podporny finansowy i usługowy dla ośrodków pomocy społecznej.

Organizacje społeczne, charytatywne, stowarzyszenia i kluby działają na rzecz ludzi ubogich, starych, chorych, niepełnosprawnych oraz rodzin z problemami materialnymi i wychowawczymi. Organizacje te skupione są wokół wielu różnorodnych problemów życia społecznego, integrują grupy ludzi, środowiska np.: osoby niepełnosprawne, emerytów, rencistów, kombatanów itp.

W większości działalności organizacji pozarządowych skierowane jest prawie wyłącznie na zaspokojenie potrzeb własnych członków, mając

charakter samopomocowy, integracyjny, uzależniony od potrzeb osób zrzeszonych w danej organizacji lub potrzeb Środowiska lokalnego, poczynsz od udzielania wzajemnego wsparcia psychicznego do organizacji konkretnych przedsińwziń np. rehabilitacji, wypoczynku, terapii w ramach klubu anonimowych alkoholików itp. oraz reprezentowania interesów swoich członków na zewnŃrz.

CzńŃ z tych organizacji ma juŃwieloletniŃtradycjń pracy na rzecz pomocy spoŃecznej. WymieniŃ naleŃy tu nastńpujńce organizacje: Polski Czerwony KrzyŃ Polski Komitet pomocy SpoŃecznej, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, polski Zwińzek Emerytów, Rencistów i Inwalidów oraz organizacje kombatanckie. DziaŃalnoŃ tych organizacji z wyjńkiem organizacji kombatanckich ma charakter usŃgowy i skierowane jest na zewnŃrz do szerszej grupy zainteresowanych. Polega ona na min. przekazywaniu potrzebujńym odzieŃy, ŃwiadczeŃ pienięŃnych, okolicznoŃciowych paczek ŃywnoŃciowych, organizowaniu i Ńwiadczeniu usŃg opiekuŃczych u osób starszych i samotnych.

Na terenie powiatu mŃgawskiego dziaŃajń

- Polski Czerwony KrzyŃ organizuje obozy wypoczynkowe dla dzieci i mŃdzieŃy z rodzin najbiedniejszych, zagroŃbnych patologiiŃ prowadzi zbiórki rzeczy uŃywanych,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci ĩ organizuje turnusy dla dzieci niepeŃnosprawnych ruchowo,
- Polski Zwińzek Niewidomych ĩ prowadzi dziaŃalnoŃ zmierzajńc do polepszenia warunków bytowych i zdrowotnych w odniesieniu do osób niewidomych,
- Stowarzyszenie ŃSKAUTò ĩ prowadzi dziaŃalnoŃ wychowawczń wŃród dzieci i mŃdzieŃy oraz propaguje i organizuje aktywnych ich wypoczynek.
- Terenowy OŃrodek Rehabilitacji i Wsparcia SpoŃecznego dla Osób NiesŃyszńych ĩ rehabilitacja i wsparcie rodzin dotknińtych chorobń

- Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym i Koń w Mławie i wspieranie rodziców, inicjowanie imprez integracyjnych.
- Stowarzyszenie Rodzin Katolickich i pomoc rzeczowa, organizowanie imprez okolicznościowych, wycieczek.
- Związek Emerytów i Rencistów i poradnictwo, pomoc finansowa, organizowanie wycieczek, biletów na imprezy.
- Stowarzyszenie „Serce za serce”- działalność integracyjno - pomocowa na rzecz osób niepełnosprawnych.

3. ANALIZA PROBLEMÓW POWIATU MĞAWSKIEGO NA PODSTAWIE DANUCH WTÓRNYCH.

Problemy społeczne powiatu pogrupowane zostaą w niżej wymienione kategorie, według których sporządzono ich diagnozy. Kategorie te, to:

- ubóstwo;
- sieroctwo, ;
- bezdomność;
- bezrobocie;
- niepełnosprawność;
- długotrwała choroba
- przemoc w rodzinie;
- potrzeba ochrony macierzyństwa
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- niedostosowanie społeczne dzieci i młodzieży;

Tabela nr 6 przedstawia liczbę rodzin i osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2007 i 2008.

Tabela nr 6. Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2007 i 2008

Lp.	Gmina	Liczba ludności		Objęci pomocą społeczną					
		2007	2008	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinie		Wsk. objęcia pomocą społeczną w % w 2007r.	Wsk. objęcia pomocą społeczną w % w 2008r.
				2007	2008	2007	2008		
1	Mława	30.523	30.490	727	733	2.074	2.041	6,79	6,69
2	Dzierzgowo	3.508	3.438	174	172	751	728	21,41	20,18

3	Lipowiec Kośc.	5.134	5.073	247	223	998	892	19,44	17,58
4	Radzanów	3.784	3.765	426	427	1.518	1.280	40,12	34,00
5	Strzegowo	8.160	8.110	348	321	1.567	1.447	19,20	17,84
6	Stupsk	5.172	5.125	233	196	905	825	17,50	16,10
7	Szreńsk	4.647	4.631	315	266	1.334	1.009	28,71	21,79
8	Szydłowo	4.719	4.722	176	140	667	576	14,13	12,20
9	Wieczfnia Kośc.	4.299	4.262	161	150	593	552	13,79	12,95
10	Wiśniewo	5.374	5.335	229	240	977	1.164	18,18	21,82
	Razem	75.320	74.951	3.036	2.868	11.384	10.514	X	X

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania EMIPS 03 o środkach pomocy społecznej powiatu Mińskiego

Z tabeli nr 6 wynika, że liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych gminach nieznacznie się zmienia. W dalszym ciągu wysoki jest wskaźnik objęcia pomocą społeczną w stosunku do wszystkich mieszkańców danej gminy.

Poziom życiowy członków społeczeństwa może być chroniony za pomocą różnych działań m.in. poprzez zasadę opiekuńczości, która odnosi się z reguły do tych osób, które nie mają uprawnień ubezpieczeniowych czy zaopatrzeniowych, a znajdują się w sytuacji wymagającej pomocy. Pomoc ta może być udzielana ze środków budżetu państwa, samorządów, organizacji społecznych oraz ofiarość

i społecznej. Decyduje o tym aktualna sytuacja materialna osoby ubiegającej się o pomoc. Zasada opiekuńczości właściwa jest pomocy społecznej, która jest instrumentem polityki społecznej państwa. Ma ona na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki,

możliwości i uprawnienia. Zadaniem pomocy społecznej na poziomie lokalnym jest współtworzenie godziwych warunków egzystencji i pracy dla grup charakteryzujących się ubóstwem i dotkniętych wszelkiego rodzaju dysfunkcjonalnościami np. niepełnosprawnościami długotrwałymi chorobami bezrobociem, alkoholizmem lub narkomanią. Podstawowym jej celem i obok zapewnienia doraźnej pomocy i jest doprowadzenie, jeśli to tylko możliwe, do samodzielności życiowej osób i rodzin i do sytuacji, w której nie będą one wymagały zewnętrznego wsparcia. Poziom zaspokajania potrzeb mieszkańców powiatu mławskiego determinowany jest przez różne zjawiska. Poniższe zestawienie obrazuje powody ubiegania się o świadczenia pomocy społecznej w poszczególnych gminach powiatu mławskiego w latach 2007 i 2008.

Tabela nr 7 Powody trudnej sytuacji życiowej w 2007 roku

Powody	Mława		Dzierżgowo		Lipowiec Kość.		Radzanów		Strzegowo		Stupsk		Szreńsk		Szydłowo		Wieczfnia Kość.		Wiśniewo		Razem	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	486	1238	47	196	187	773	264	860	17	71	141	612	15	18	0	0	82	292	204	944	1443	5004
Sieroctwo	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4
Bezdomność	12	17	1	1	2	2	0	0	0	0	0	0	15	18	0	0	1	1	1	1	32	40
Potrzeba ochrony macierzyństwa	24	97	2	13	37	190	0	0	0	0	9	46	2	8	0	0	18	76	1	6	93	436
Bezrobocie	315	1056	75	347	103	418	85	352	237	1181	174	712	127	561	118	509	70	263	118	543	1422	5942
Niepełnosprawność	242	629	49	182	58	196	14	14	44	159	29	93	43	151	40	164	63	172	27	94	609	1854
Długotrwała choroba	122	332	53	201	47	144	64	113	15	33	35	124	94	347	44	174	36	132	37	141	547	1741
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego- ogółem	123	525	83	409	38	171	137	854	31	139	192	826	75	344	34	203	56	322	87	551	856	4344
w tym rodziny niepełne	72	253	4	20	20	65	10	28	12	29	37	125	34	136	14	57	18	62	20	74	241	849

Rodziny wielodzietne	59	357	41	269	19	110	34	252	19	110	35	221	41	259	18	144	36	249	63	454	365	2425
Alkoholizm	60	124	63	273	9	28	5	20	9	31	30	126	12	48	47	228	2	6	16	77	253	961
Narkomania	3	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	15
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	11	14	1	3	4	15	1	1	3	6	0	0	3	18	0	0	1	1	2	2	26	60
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań EMIPS 03 o środkach pomocy społecznej powiatu mławskiego

Tabela nr 8 Powody trudnej sytuacji życiowej w 2008 roku

Powody	Mława		Dzierzgowo		Lipowiec Kośc.		Radzanów		Strzegowo		Stupsk		Szreńsk		Szydłowo		Wicznia Kośc.		Wiśniewo		Razem	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	525	1.475	74	333	145	504	389	1.222	14	62	132	563	3	8	0	0	60	179	103	515	1.445	4.861
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	4	5	1	1	2	2	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	12	13
Potrzeba ochrony macierzyństwa	73	409	3	21	32	143	0	0	0	0	8	41	1	3	0	0	16	55	0	0	133	672
Bezrobocie	330	991	76	317	79	312	69	184	246	1.199	144	515	66	178	108	471	49	174	78	382	1.245	4.723
Niepełnosprawność	248	630	43	158	53	189	17	26	39	130	30	66	36	96	32	131	58	154	19	51	575	1.631
Długotrwała choroba	101	187	61	230	49	168	74	165	21	51	38	128	50	193	37	152	26	125	32	162	489	1.561
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego- ogółem	119	456	46	257	33	154	65	412	27	121	146	612	43	229	35	202	41	223	63	303	618	2.969
W tym rodziny niepełne	83	281	9	37	17	53	10	28	9	19	37	126	17	88	16	51	16	48	19	76	233	807

Rodziny wielodzietne	28	151	35	230	16	99	31	238	18	102	37	234	26	141	19	151	25	175	44	228	279	1.749
Alkoholizm	57	109	32	157	6	23	4	19	7	24	34	139	6	18	31	146	2	8	16	54	195	697
Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	16	23	1	1	3	8	0	0	2	6	0	0	0	0	3	9	3	7	4	11	32	65
Kłóśka żywiogwa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ŕródŕ: Opracowanie wŕsne na podstawie sprawozdaŕa CMIPS 03 o ŕrodków pomocy spoŕcznej powiatu mŕawskiego

Pierwszoplanowym problemem wśród rodzin objętych pomocą jest kwestia bezrobocia.

Wprawdzie liczba bezrobotnych zmalała z 5942 osób w roku 2007 do 4723 w roku 2008, ale i tak jest to najważniejsza przyczyna trudnej sytuacji. Inne najczęstsze przyczyny trudnej sytuacji mieszkańców powiatu mławskiego to: ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba.

Warto pamiętać, że przyczyny trudnej sytuacji życiowej podopiecznych często zaskakują się ze sobą wpływając jedna na drugą bezrobocie generuje ubóstwo, które prowadzi do bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, kiedy uzyskiwany dochód nie jest w stanie zaspokoić elementarnych potrzeb rodziny a rodzice są zmuszeni do zabiegania głównie o każde możliwe do zdobycia środki ekonomiczne zaniebując jednocześnie wychowywanie dzieci.

Ubóstwo definiuje się w różnorodny sposób. Według uznawanych w literaturze przedmiotu określeń jest to po pierwsze brak dostatecznych środków materialnych do życia, bieda, niedostatek. Określenie to stawia więc na równi z ubóstwem pojęcia bliskoznaczne, a zatem warto dodać w tym kontekście pojęcie niższy, która intuicyjnie oznacza gorszy stan od ubóstwa. Po drugie ubóstwo rozumiane jest jako stan poniżej pewnego zmiennego w czasie progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb. Kolejna definicja wiąże ubóstwo z potrzebami, określając je jako zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny¹. Kwestia ubóstwa określana jest w kategoriach absolutnych lub względnych. Zwolennicy podejścia absolutnego przyjmują jako kryterium ubóstwa warunki materialne nie zapewniające zaspokojenia minimalnych potrzeb człowieka. W tym ujęciu można wyróżnić

¹ J. Auleytnier, K. Gębicka, Polskie kwestie socjalne na przełomie wieków, Warszawa 2001, s. 50-51.

dwa znaczenia terminu ubóstwo absolutne – węższe i szersze. Ubóstwo absolutne w węższym znaczeniu oznacza stan niezaspokojenia minimalnych biologicznych potrzeb organizmu ludzkiego. Natomiast ubóstwo absolutne w znaczeniu szerszym to stan niezaspokojenia potrzeb uznanych w danym społeczeństwie i w danym czasie za minimalne.² Ujście to uwzględnia więc pewne wyobrażenia o pożądanym poziomie życia. Zupełnie inny stosunek do nierówności majążwolennicy interpretacji ubóstwa jako zjawiska względnego. Utożsamiajążoni bowiem ubóstwo z nadmiernymi różnicami w poziomie życia. Jeśli więc w społeczeństwie występują duże nierówności, to najgorzej sytuowani jego członkowie, nawet gdy mają środki pozwalające zaspokoić więcej niżtylko elementarne potrzeby, powinni być określani ubogimi. Istotna jest zatem nie wysokość dochodów poszczególnych osób i rodzin, lecz dystans między nimi². Ubóstwo jest traktowane jako główna przyczyna sytuacji wymagających pomocy społecznej. Jednak, jak wskazano powyżej, pojęcie to ma charakter względny, bowiem dla jednych jest ubóstwem, dla drugih może uchodzić za dostatek. Potrzebna jest więc ocena i sprecyzowanie tego pojęcia³. Ustawa o pomocy społecznej czyni to określając w art. 8 kryterium dochodowe. Wyróżnia przy tym trzy jego rodzaje: kryterium dochodowe osoby samotnie gospodarującej, kryterium dochodowe na osobę w rodzinie, kryterium dochodowe rodziny.

Na terenie powiatu mławskiego skala zjawiska ubóstwa w poszczególnych gminach przedstawiona jest w tabeli nr 9.

² Pedagogika społeczna, pod red. T. Pilcha i I. Lepalczyk, Warszawa 1995, s. 342-343.

³ J. Jończyk, Prawo zabezpieczenia, op. cit., s. 396.

Tabela nr 9 Skala zjawiska ubóstwa w poszczególnych gminach powiatu

Gmina	Ubóstwo /liczba rodzin/			
	2007r	% udział rodzin w stosunku do wszystkich rodzin korzystających z pomocy	2008r	% udział rodzin w stosunku do wszystkich rodzin korzystających z pomocy
Mława	486	67%	525	72%
Dzierzgowo	47	13%	74	19%
Lipowiec Kośc.	187	53%	145	51%
Strzegowo	17	5%	14	5%
Szreńsk	15	6%	3	4%
Szydłowo	0	0	0	0
Stupsk	141	58%	132	57%
Radzanów	264	62%	389	92%
Wiśniewo	204	82%	103	41%
Wieczfnia Kośc.	82	22%	60	21%
Razem	1.443		1.445	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Mławskiego.

Z powyższej tabeli jasno wynika, że ubóstwo stanowi istotny powód ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej wśród stosunkowo wysokiej liczby świadczeniobiorców.

3.1. Sieroctwo

Sieroctwo to stan, w którym dziecko pozbawione jest rodziców, przy czym, gdy oboje rodzice nie żyją dziecko jest sierotą, gdy jedno i półsierotą. Rozróżnia się sieroctwo biologiczne (naturalne) jako skutek śmierci rodziców i sieroctwo społeczne, polegające na pozbawieniu dziecka normalnego

Środowiska rodzinnego na skutek rozbitcia rodziny lub jej marginalizacji⁴. Z pojęciem sieroctwa społecznego łączy się także pojęcie sieroctwa duchowego, odnoszące się do sytuacji osamotnienia dziecka w rodzinie własnej, a więc do braku opieki i wsparcia ze strony rodziców biologicznych⁵.

Zakres obowiązków Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie obejmuje zadania z dziedziny opieki nad dzieckiem i rodziną. Obowiązek ten Centrum realizuje poprzez:

- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci oraz wypłacanie wynagrodzenia z tytułu pozostawiania w gotowości przyjęcia dziecka albo świadczonej opieki i wychowania niespokrewnionym z dzieckiem zawodowym rodzinom zastępczym;
- zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całonocnie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w szczególności poprzez organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjno i opiekuńczych, placówek opiekuńczo i wychowawczych dla dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym dla dzieci i młodzieży, a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie;
- pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo i wychowawczych i w rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu;
- przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo i wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, domy matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno i wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, domy pomocy społecznej i rodziny zastępcze;
- pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo i wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, domy matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze,

⁴ W. Okoń, Nowy słownik pedagogiczny, Warszawa 1996, s. 255.

⁵ E. Kozdrowicz, Sieroctwo, (w:) Elementarne pojęcia pedagogiki społecznej i pracy socjalnej, pod red. D. Lalak i T. Pilcha, Warszawa 1999, s. 268.

specjalne ośrodki szkolno i wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się.

Bezradność wychowawcza oraz niezaradność życiowa jest poważnym problemem rodzin z terenu powiatu mławskiego. Liczba świadczeń przyznawanych przez ośrodki pomocy jest znaczna. W rodzinach zaburzonych rodzicom brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, rozwiązywania napięć powstałych poza domem, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa, obdarzania dzieci uwagą. Pomoc dla takich rodzin powinna zmierzać do udzielania wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umacniania postaw rodzicielskich. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest częstym powodem umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych.

Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci, zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całonocnie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców jest zadaniem ważnym powiatu realizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

W celu zobrazowania liczby rodzin i liczby dzieci w tych rodzinach przedstawia się w poniższej tabeli okres 8 ostatnich lat.

Tabela nr 10. Liczba rodzin zastępczych i liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Mławskiego

Typ rodziny	Liczba rodzin								Liczba dzieci							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Rodziny zastępcze spokrewnione	72	66	67	67	65	61	70	62	99	89	86	82	85	72	86	67
Rodziny zastępcze niespokrewnione	-	2	1	1	2	3	5	6	-	2	1	1	2	7	7	21
Rodziny zastępcze zawodowe w tym:	-	-	-	-	2	2	2	2	-	-	-	-	8	14	10	-
- wielodzietne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- specjalistyczne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- o charakterze pogotowia rodzinnego	-	-	-	-	2	2	2	2	-	-	-	-	8	14	10	2
OGÓŁEM	72	68	68	68	69	66	77	72	99	91	87	83	95	93	103	90

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie

Liczba rodzin zastępczych i liczba dzieci w rodzinach ulega ciągłym ale niewielkim zmianom. Nie dostrzega się tendencji spadkowej, a problem braku właściwej opieki rodzicielskiej nad dziećmi ciągle jest aktualny. Rodziny spokrewnione stanowi około 97 % ogólnej liczby rodzin zastępczych, zaś około 3% rodzin jest niespokrewnionych z dzieckiem. W zdecydowanej większości przypadków spokrewnione rodziny zastępcze to dziadkowie, następnie wujostwo i rodzeństwo.

Tabela nr 11. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo i wychowawczych

Typ całodobowej placówki opiekuńczo i wychowawczej	Liczba dzieci umieszczonych w powiecie mławskim								Liczba dzieci umieszczonych w innym powiecie							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Socjalizacyjna	10	2	5	15	21	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Wielofunkcyjna	-	-	-	-	-	10	15	15	-	-	-	-	-	-	8	8
Interwencyjna	-	-	-	-	-	-	-	-	9	1	-	3	-	1	-	-
Rodzinna (brak na terenie powiatu tego typu placówki)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	-	-
Resocjalizacyjna (brak na terenie powiatu tego typu placówki)	-	-	-	-	-	-	-	-	10	4	5	Przeszły do Wydziału Oświaty i Zdrowia Starostwa Powiatowego w Mławie				-
Ogółem	10	2	5	15	21	10	15	15	19	8	5	3	4	5	8	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie

Jak wynika z powyższej tabeli, na przestrzeni ostatnich lat najliczniejszą grupą stanowią dzieci umieszczane na terenie powiatu mławskiego w placówce opiekuńczej i wychowawczej typu socjalizacyjnego, zaś na terenie innych powiatów dzieci umieszczane w placówce opiekuńczej i wychowawczej typu resocjalizacyjnego.

Wychowankowie opuszczający rodziny zastępcze i różnego rodzaju placówki objęci są pomocą w kontynuowaniu nauki.

Tabela nr 12. Liczba wychowanków kontynuujących naukę

Poszczególne lata	Liczba wychowanków	
	z rodzin zastępczych	z placówek
2001	51	2
2002	56	9
2003	59	14
2004	58	18
2005	58	19
2006	53	16
2007	67	16
2008	50	18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie

Jak wynika z powyższej tabeli, liczba pełnoletnich wychowanków kontynuujących naukę, opuszczających rodziny zastępcze w 2007 roku uległa zwiększeniu w stosunku do roku 2006, tj. w rodzinach zastępczych o 14 wychowanków. Zauważalna jest również liczba wychowanków z placówek opiekuńczo i wychowawczych podejmujących naukę w szkołach ponadgimnazjalnych..

Tabela 13 Liczba rodzin zastępczych Powiatu Mławskiego w latach 2006 -2008.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin zastępczych			
	Rodziny spokrewnione z dzieckiem		Rodziny niespokrewnione z dzieckiem	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach
2006	61	72	5	21
2007	70	86	7	17
2008	62	67	6	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie

Sąd, ustanawiając rodziny zastępcze, przede wszystkim kieruje się dobrem dziecka, jego więzami emocjonalnymi z najbliższymi rodzinami. Z tego względu pierwsze miejsce do sprawowania opieki zastępczej mają rodziny spokrewnione, które jednak często wymagają wsparcia i pomocy w należytym sprawowaniu opieki. Niejednokrotnie bowiem osoby te same wcześniej nie radziły sobie z różnymi problemami rodzinnymi.

Tabela nr 14. Struktura wiekowa rodziców zastępczych.

Lp.	Wyszczególnienie grup wiekowych			
		2006	2007	2008
1	18-30	11	10	8
2	31-40	8	13	11
3	41-50	8	18	14
4	51-60	20	19	16
5	61-70	11	16	13
6	71 i więcej	8	1	6
	Ogółem	66	77	68

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie

Najliczniejszą grupę wiekową spośród opiekunów w rodzinach zastępczych w latach 2006 - 2008 stanowiły osoby w wieku 51 - 60 lat (około 30%), ale też stosunkowo wysoka była liczba osób w wieku podeszłym, powyżej 60 lat (ok. 28% ogółu rodzin). Rodziny te muszą być w obszarze szczególnego zainteresowania zarówno pomocy społecznej, jak i Sądu rodzinnego - opiekuńczego. Poważnym brakiem we wspieraniu tych rodzin jest mała liczba specjalistów do pracy z rodzinami.

Tabela nr 15. Dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych na podstawie zawartych porozumień pomiędzy powiatami.

ROK	Liczba dzieci z powiatu mławskiego umieszczona na terenie innych powiatów	Liczba dzieci z innych powiatów umieszczonych na terenie powiatu mławskiego
2006	1	9
2007	2	8
2008	8	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie

Dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej powiat zapewnia opiekę i wychowanie w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela nr 16. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo i wychowawczych w latach 2006-2008.

Rok	Liczba dzieci umieszczonych w Domu Dziecka w Kowalewie	Liczba dzieci umieszczonych w placówkach na terenie innych powiatów	Ogółem
2006	32	5	37
2007	21	13	34
2008	50	1	51

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie

Analizując dane zawarte w tabeli nr 16 nasuwa się jasno stwierdzenie, że w 2008 roku zdecydowanie wzrosła liczba dzieci umieszczonych w Domu Dziecka w Kowalewie.

Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej z 12 kwietnia 2004r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje też pomoc w usamodzielnianiu się wychowanków placówek opiekuńczo i wychowawczych.

Tabela 17. Pomoc w usamodzielnianiu podopiecznych opuszczających placówki opiekuńczo i wychowawcze w latach 2006 -2008

ROK	Liczba świadczeń przyznanych na usamodzielnianie się			
	Na usamodzielnianie	Na zagospodarowanie	Na kontynuowanie nauki	Ogółem
2006	2	2	16	20
2007	3	4	16	23
2008	4	10	18	27

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie

Pomoc na usamodzielnienie jest bardzo znaczącą formą pomocy - umożliwia młodzieży godny start w dorosłym życiu.

3.2. Niepełnosprawność.

Niepełnosprawność to stan będący efektem dysfunkcji natury fizycznej lub psychicznej, ubytku anatomicznego lub dysfiguracji, wynikły z urazów, schorzeń lub zaburzeń rozwojowych i powodujący znaczne ograniczenie możliwości wykonywania przez jednostkę podstawowych czynności życiowych (takich jak samoobsługa, przemieszczanie się, czynności manualne, orientacja w otoczeniu, zdolność komunikowania się z innymi ludźmi oraz czynności związane z uczeniem się, wykonywaniem pracy, życiem rodzinnym czy prowadzeniem gospodarstwa domowego) w warunkach, czasie i formach właściwych przeciętnemu przedstawicielowi danej populacji⁶. Ustawa o pomocy społecznej nie zawiera definicji niepełnosprawności. Warto jednak wskazać, iż pojęcie to wyjaśniała ustawa o pomocy społecznej z 1990r., zgodnie z którą niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji (art. 2a ust. 2 pkt. 3). Aktualnie w ujęciu jurydycznym szczegółowe kwestie dotyczące niepełnosprawności reguluje ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, zgodnie z którą osoba niepełnosprawna to taka osoba, której niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znacznego, umiarkowanego lub lekkiego) albo o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów bądź o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia (art. 1). W literaturze przedmiotu również występuje wiele ujęć pojęcia osoba niepełnosprawna. Za osobę taką uważa się mianowicie jednostkę, która z powodu fizycznych, somatycznych, umysłowych lub psychicznych

⁶ K. Bęszczyńska, Niepełnosprawność, (w:) Elementarne pojęcia pedagogiki społecznej i pracy socjalnej, pod red. D. Lalak i T. Pilcha, Warszawa 1999, s. 153.

właściwości i warunków napotyka na poważne trudności w życiu osobistym, w rodzinie, w szkole, w zakładzie pracy i w czasie wolnym. Według innej definicji zaś osoba niepełnosprawna to człowiek nie mogący samodzielnie, częściowo lub całkowicie zapewnić sobie możliwości normalnego życia indywidualnego lub społecznego, na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia sprawności fizycznych lub psychicznych. Ponadto proponuje się, aby za niepełnosprawną uważać osobę, która ze względu na stan zdrowia trwale lub długotrwale nie może albo w ograniczony sposób może uczestniczyć w stosunkach społecznych⁷.

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji.

Tymczasem obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Pojęcie *niepełnosprawność* pojawia się często zarówno w języku potocznym określane jako inwalidztwo, kalectwo, ułomność, upośledzenie, jak również w dokumentach polityki społecznej, aktach prawnych czy opracowaniach naukowych.

W prawie polskim pojęcie „osoba niepełnosprawna” po raz pierwszy pojawiło się w uchwale Sejmu z 1982 roku w sprawie inwalidów i osób niepełnosprawnych⁸, jednak zdefiniowane zostało dopiero w Ustawie z dnia

⁷ A. Nowak, Wybrane edukacyjne i prawne aspekty niepełnosprawności, Kraków 1999, s. 10-11.

9 maja 1991 r. o zatrudnieniu i rehabilitacji osób niepełnosprawnych, gdzie zastępowane od wielu lat określenie „inwalida”. Opracowana w 1996 roku definicja „osoby niepełnosprawnej” określa definicję osoby niepełnosprawnej jako:

osoby, której stan fizyczny lub/i psychiczny trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie zadań społecznych i ról społecznych zgodnie z przyjętymi normami prawnymi i społecznymi.

Karta Praw Człowieka definiuje osoby niepełnosprawne jako:

osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, za niepełnosprawne uważa:

te osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej,

jeżeli uzyskały orzeczenie:

1. zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności określonych w art. 3 ustawy,
2. całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, na podstawie odrębnych przepisów lub
3. rodzaju niepełnosprawności osoby, która nie skończyła 16 roku życia, na podstawie odrębnych przepisów.

Polityka Wspólnoty Europejskiej również ukierunkowana jest na rzecz działań w zakresie osób niepełnosprawnych. Pierwszym dokumentem przedstawiającym ogólną strategię w tej kwestii był komunikat Komisji Europejskiej z 1996 roku w sprawie równych szans osób

z niepełnosprawności. Nowa strategia Wspólnoty Europejskiej w odniesieniu do osób niepełnosprawnych. W 1997 roku podpisano Traktat Amsterdamski, w którym Unia odnosi się bezpośrednio do kwestii niepełnosprawności. Strategia Unii Europejskiej wobec niepełnosprawności to m.in.:

- ♦ wyrównywanie regionalnych nierówności i w sytuacji niepełnosprawnych obywateli Wspólnoty w poszczególnych krajach członkowskich;
- ♦ upowszechnianie problematyki niepełnosprawności we wszystkich inicjatywach podejmowanych przez Komisję Europejską
- ♦ wzmacnianie współpracy między krajami członkowskimi, zbieranie i wymiana informacji, danych statystycznych i przykładów dobrej praktyki;
- ♦ uwrażliwianie społeczeństwa oraz władz na prawa i potrzeby osób z niepełnosprawnościami
- ♦ ściśłą współpracę Komisji Europejskiej z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Działania powiatu mławskiego wobec osób niepełnosprawnych stanowią ważny element polityki społecznej, które kierowane są na rozwiązywanie problemów osób niepełnosprawnych, by w konsekwencji umożliwić tym osobom niezależne i samodzielne życie.

Trudną sytuację życiową osób niepełnosprawnych wyznacza szereg czynników o charakterze zdrowotnym, funkcjonalnym oraz psychicznym, przez co osoby te często znajdują się na marginesie społeczeństwa. Zadaniem nie tylko samorządu powiatowego, ale i także organizacji pozarządowych jest umożliwienie tym grupom społecznym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. Osoby te mają takie same prawa jak osoby sprawne, dlatego celem naszego działania jest umożliwienie zaspokojenia potrzeb kulturalnych, zdrowotnych czy edukacyjnych tych osób.

Osoby niepełnosprawne stanowiŃ w Polsce bardzo licznoŃ spoŃecznoŃ. Zgodnie z danymi GŃwnego UrzŃdu Statystycznego uzyskanych dziŃki Narodowemu Spisowi Powszechnemu w 2002 roku liczba osŃb niepełnosprawnych w Polsce wynosiŃ 5.456.700 co stanowiŃ 14,3 % ogŃŃ ludnoŃci kraju. Oznacza to, Ń co 7 mieszkancie Polski byŃ osŃbŃ niepełnosprawnoŃ

W powiecie mŃwskim licznŃym 73.532 mieszkaŃcŃw 11.199 to osoby niepełnosprawne, co stanowi 15,23 % ogŃŃ.

WŃrŃd niepełnosprawnych znajduje siŃ 1.219 dzieci do lat 15.

AktywnoŃ zawodowa osŃb niepełnosprawnych w powiecie przedstawia siŃ nastŃpujŃco:

Aktywni zawodowo ogŃŃem Ń 1.834 w tym:

- pracujŃcy Ń 1.596
- bezrobotni - 238

W zakŃdach pracy chronionej zatrudnionych jest 309 osŃb niepełnosprawnych.

* ŃródŃ GUS stan na dzieŃ 31.12.2005r.

Struktura niepełnosprawnoŃci

Osoby niepełnosprawne w wieku 16 lat i wiŃcej Ń ogŃŃem 9.980 w tym:

- ze znacznym stopniem niepełnosprawnoŃci Ń 1.180
- z umiarkowanym stopniem niepełnosprawnoŃci Ń 2.218
- z lekkim stopniem niepełnosprawnoŃci Ń 6.582

MŃwiŃc o osobach niepełnosprawnych, mamy na myŃli osoby posiadajŃce stopieŃ niepełnosprawnoŃci orzeczone przez zespŃŃ d/s orzekania o niepełnosprawnoŃci, lekarzy orzecznikŃw ZUS, KRUS, jak rŃwnie Ń inne osoby, z dysfunkcjami fizycznymi, psychicznymi i umysŃowymi. Za niepełnosprawne uznajŃ naleŃy osoby, ktŃrych stan fizyczny, psychiczny

i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnienia, ograniczenia bñt uniemoŹliwia pełnienie ról i zadañ społecznych na poziomie powszechnie przyjętych kryteriów.

Od 1 września 1997r. istnieją w Polsce dwa rodzaje orzecznictwa, które sñregulowane odrñbnymi ustawami i wykonywane przez róŹne instytucje. Do celów rentowych orzekają lekarze orzecznicy ZUS, lekarze rzeczoznawcy KRUS oraz komisje lekarskie podległe MON i MSWiA.

PoniŹej przedstawiono skalę zjawiska niepełnosprawnoŹci jako powodu ubiegania siñ o Źwiadczenia z pomocy społecznej w poszczególnych gminach powiatu.

Tabela nr 18. NiepełnosprawnoŹć jako powód korzystania ze Źwiadczeñ pomocy społecznej.

Gmina	NiepełnosprawnoŹć	
	2007	2008
Mgawa	242	248
Dzierzgowo	49	43
Lipowiec KoŹc.	58	53
Strzegowo	44	39
SzreŹk	43	36
Szydłowo	40	32
Słupsk	29	30
Radianów	14	17
WiŹniewo	27	19
Wieczfnia KoŹc.	63	58
Razem	609	575

Źródłó: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego i Gminnych OŹrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Mgawskiego.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz 776 z późn.

zm.) powołał najpierw wojewódzkie, a od 2000 roku powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności.

Powiatowe Zespoły wydają orzeczenia osobom powyżej 16 roku życia do celów pozarentowych a także począwszy od 1 stycznia 2002r. orzekają o niepełnosprawności dzieci i młodzieży do ukończenia 16 roku życia. W oparciu o zgłoszony wraz z wnioskiem dokumentację medyczną oraz badanie i wywiad przeprowadzone podczas posiedzenia składu orzekającego określana jest przyczyna niepełnosprawności a w przypadku osób powyżej 16r. życia również stopień niepełnosprawności (lekki, umiarkowany lub znaczny) okresowo lub na stałe. Zespół określa także czy stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, m.in. wykonywanie pracy, poruszanie się, komunikowanie się lub samoobsługę i dlatego **orzeczenie zawiera stosowne wskazania dotyczące w szczególności:**

- odpowiedniego zatrudnienia uwzględniającego psychofizyczne możliwości danej osoby (zakład pracy chronionej, stanowisko odpowiednio przystosowane, otwarty rynek pracy),
- szkolenia w celu przekwalifikowania,
- uczestnictwa w terapii zajęciowej (osoby upośledzone umysłowo),
- konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne ułatwiające funkcjonowanie danej osoby,
- korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji (usługi socjalne, opiekuńcze, rehabilitacyjne),
- spełnienie przesłanek do uzyskania karty parkingowej (przy dysfunkcji narządów ruchu).

Orzeczenie, w zależności od przyczyny i stopnia niepełnosprawności oraz wskazane stanowi podstawę do uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego lub świadczenia pielęgnacyjnego (dla rodzica dziecka niezdolnego do samodzielnej egzystencji), odpowiedniego zatrudnienia, korzystania z rehabilitacji lub terapii zajęciowej, dofinansowanie do koniecznych

przedmiotów ortopedycznych czy środków pomocniczych oraz korzystania z innych ulg i uprawnień świadczonych przez różne instytucje.

Dzieci do ukończenia 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną, psychiczną lub umysłową o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującej konieczność zapewnienia im ciągłej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne zdrowemu dziecku w danym wieku.

W przypadku **orzekania osób powyżej 16 roku życia istnieją trzy stopnie niepełnosprawności:** znaczny, umiarkowany i lekki.

Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Poniżej podejmowana jest próba określenia liczby niepełnosprawnych w Powiecie Mławskim w oparciu o orzeczenia wydawane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Mławie.

Tabela nr 18. Dane dotyczące liczby orzeczeń o niepełnosprawności wydanych w latach 2006-2008 dla osób zamieszkałych w Powiecie Mławskim przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

1. Osoby po 16 roku Źycia

Lp.	Wyszczególnienie	2006		2007		2008	
		Liczba	Liczba	Liczba	Liczba	Liczba	Liczba
1	Wydawane orzeczenia z okreŹleniem stopnia niepeŹnosprawnoŹci	X	610	X	586	X	755
2	Wydawane orzeczenia o niezaliczeniu do osb niepeŹnosprawnych	X	55	X	46	X	43
3	Wydawane orzeczenia o odmowie ustalenia stopnia niepeŹnosprawnoŹci	X	17	X	27	X	10
4	Ogółem wydane orzeczenia	X	682	X	659	X	808
5	Wtym:	x	X	x	X	x	X
	1. Wydane orzeczenia o <i>Znacznego</i> zaliczeniu	156	X	180	X	185	X
	<i>Umiarkowany</i> do osb	169	X	142	X	182	X
	niepeŹnosprawnych	142	X	108	X	175	X
	<i>Lekki</i>						
	po raz pierwszy Razem	469	X	430	X	542	X
	2. Wydane orzeczenie na Liczba podstawie art.. 5a	0	X	0	X	0	X

2. Osoby przed 16 rokiem Źycia

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba		
		2006	2007	2008
1	Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia niepeŹnosprawnoŹci	0	0	1
2	Wydane orzeczenia o niezaliczeniu do osb niepeŹnosprawnych	59	63	86
3	Wydane orzeczenia o zaliczeniu do osb niepeŹnosprawnych	300	260	227
	Ogółem wydane orzeczenia	359	323	314

Tabela 19. Liczba i cel przyjętych wniosków osoby powyżej 16 roku życia

Lp.	Cel przyjęcia wniosku	Liczba		
		2006	2007	2008
1	Odpowiednie zatrudnienie	122	108	140
2	Szkolenie	0	0	0
3	Uczestnictwo w terapii zajęciowej	2	3	16
4	Konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	87	104	81
5	Korzystanie z systemu Środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji (korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych)	103	38	141
6	Zasiłek staży	119	122	0
7	Zasiłek pielęgnacyjny	203	246	317
8	Korzystanie z karty parkingowej	1	2	5
9	Korzystanie z ulg i uprawnień	46	75	102
Razem		683	698	802

2. Osoby przed 16 rokiem życia

Lp.	Cel przyjęcia wniosku	Liczba		
		2006	2007	2008
1	Zasiłek pielęgnacyjny	287	257	270
2	Zasiłek staży	69	74	50
3	Inne (jakie?)	0	0	0
Razem		356	331	320

Tabela nr 20 Liczba i cel przyjętych wniosków

1. Osoby powyżej 16 roku życia

Lp.	Cel zrealizowania wniosku	Liczba		
		2006	2007	2008
1	Odpowiednie zatrudnienie	122	108	140
2	Szkolenie	0	0	0
3	Uczestnictwo w terapii zajęciowej	2	3	16
4	Konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	87	104	81
5	Korzystanie z systemu Środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji (korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych)	103	38	141
6	Zasiłek staży	119	122	0
7	Zasiłek pielęgnacyjny	203	246	317
8	Korzystanie z karty parkingowej	1	2	5
9	Korzystanie z ulg i uprawnień	46	75	102
Razem		683	698	802

2. Osoby przed 16 rokiem życia

Lp.	Cel zrealizowania wniosku	Liczba		
		2006	2007	2008
1	Zasiłek pielęgnacyjny	287	257	270
2	Zasiłek staży	69	74	50
3	Inne (jakie?)	0	0	0
Razem		356	331	320

Źródło: Dane własne na podstawie sprawozdań Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Jak wynika z przedstawionych powyżej zestawień wzrasta liczba osób wnioskujących o uzyskanie stopnia niepełnosprawności.

Rada Powiatu Mławskiego uchwalała w 2007 roku Powiatowy Program Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, który stanowi dokument zawierający działania, kierunki pomocy na rzecz całego środowiska osób niepełnosprawnych z terenu powiatu. Działania wobec osób niepełnosprawnych są zadaniami ogólnospołecznymi i dotyczą wszystkich dziedzin życia osób niepełnosprawnych takich jak: edukacja i kultura, profilaktyka i opieka zdrowotna, transport publiczny i drogownictwo, turystyka i rehabilitacja, miejsca użyteczności publicznej, mieszkalnictwo, kultura fizyczna i sport oraz rynek pracy i zatrudnienie.

Zadania związane z pomocą osobom niepełnosprawnym realizowane są na poziomie gminy przez ośrodki pomocy społecznej w formie świadczeń pieniężnych, na szczeblu powiatu przez powiatowe centra pomocy rodzinie i rehabilitacja społeczna i zawodowa, samorząd województwa oraz wojewódzkie oddziały Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie dysponuje środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), które są co roku przeznaczane na realizację następujących zadań

- 1) dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- 2) dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- 3) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- 4) dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Z przeprowadzonej analizy wynika, iż na terenie powiatu mławskiego nie ma wystarczającej bazy świadczącej profesjonalne usługi rehabilitacyjne dla niepełnosprawnych mieszkańców powiatu. Konieczne jest uruchomienie ośrodków, co najmniej po jednym w każdej gminie, które mogłyby oferować swoje usługi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Problem braku wystarczającej bazy rehabilitacyjnej częściowo rozwijany jest dzięki uczestnictwu osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych, które dofinansowane są ze środków PERON.

Tabela nr 21. Liczba osób korzystających z dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych w latach 2006 - 2008

Rok	Doroŝci i opiekunowie liczba osób	Kwota	Dzieci i opiekunowie liczba osób	Kwota	Razem doroŝci i dzieci	Kwota ogółem
2006	215	125.470,00	49	27.818,00	264	153.288,00
2007	200	122.952,00	42	25.622,00	242	148.574,00
2008	264	175.547,00	76	51.290,00	340	226.837,00

Źródło: opracowanie własne.

Następnym ważnym zadaniem z zakresu rehabilitacji społecznej realizowanym przez Centrum jest dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych. Ta forma rehabilitacji społecznej kierowana jest do osób mających orzeczonego następującego rodzaju niepełnosprawności: dysfunkcja narządu ruchu, wzroku, słuchu i mowy.

Tabela nr22. Liczba osób korzystających z dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych

Rok	DoroŹli liczba osóbb	Kwota	Dzieci liczba osóbb	Kwota	Razem doroŹli i dzieci	Kwota ogóŹm
2006	30	73.451,00	20	62.741,00	50	135.952,00
2007	22	101.501,00	2	28.992,00	24	130.493,00
2008	62	260.826,00	19	58.270,00	81	319.096,00

ŹródŹo: opracowanie wŹsne.

InnŹ formŹ pomocy osobom niepeŹnosprawnym realizowanym przez powiat jest dofinansowanie ze Źrodków PFRON do zakupu sprzŹtu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i Źrodków pomocniczych.

Tabela nr 23. Liczba osób korzystających z dofinansowania do zakupu sprzŹtu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i Źrodków pomocniczych.

Rok	Liczba osóbb	Kwota ogóŹm
2006	624	315.339,00
2007	654	256.797,00
2008	679	253.969,00

ŹródŹo: opracowanie wŹsne.

Jak wynika z tabeli nr 23 z roku na rok potrzeby w zakresie rehabilitacji spoŹecznej sŹ coraz wiŹksze, natomiast Źrodki PERON niewystarczające. WysokoŹ Źrodków PFRON przekazywanych dla powiatu według algorytmu jest proporcjonalna do liczby osób niepeŹnosprawnych zamieszkujących powiat.

3.3. Bezrobocie.

Zjawisko bezrobocia bywa różnie definiowane. W powszechnym użyciu są dwa sposoby podejścia do tego problemu. Według ujęcia przedmiotowego bezrobocie traktowane jest jako kategoria analityczna rynku pracy i oznacza niezrealizowaną podaż pracy, będącą efektem braku równowagi między podażą siły roboczej a popytem na pracę. Natomiast zgodnie z ujęciem podmiotowym bezrobocie oznacza stan bezczynności zawodowej osób zdolnych do pracy i zgłaszających gotowość jej podjęcia, przy czym dochody z pracy są dla tych osób podstawą egzystencji. W ramach tego ujęcia wykorzystuje się dwie definicje bezrobocia. Pierwsza z nich wskazuje, iż bezrobocie to ogólna liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotni. Druga zaś traktuje bezrobocie jako oszacowaną na podstawie badań sondażowych liczbę osób spełniających jednocześnie trzy warunki: osoby te nie pracują aktywnie poszukując pracy i są gotowe do jej podjęcia⁹. W literaturze przedmiotu wyróżnia się następujące rodzaje bezrobocia: koniunkturalne (związane jest z wahaniami cykli koniunktury gospodarczej i polega na tym, że w pewnych okresach pracodawcy zwalniali pracowników, by przyjść do pracy w okresie lepszej koniunktury), strukturalne (jest efektem braku dopasowania popytu na siłę roboczą z jej podażą), sezonowe (dotyczy zatrudnienia przejściowego), frykcyjne (powstaje, gdy pracownicy poszukują nowego miejsca pracy i stosunkowo przez krótki okres mają status bezrobotnego), technologiczne (jest następstwem rozwoju techniki i zastępowania pracy ludzkiej pracą maszyn), jawne (uwidocznione w statystyce), ukryte (np. w rolnictwie, gdy zbyt duża liczba osób utrzymuje się z jednego gospodarstwa rolnego), krótkotrwałe (pozostawanie bez pracy do 12 miesięcy), długotrwałe (brak pracy przez okres przekraczający 12 miesięcy), powszechne (obejmuje całą

⁹ A. Olech, Bezrobocie, (w:) Elementarne pojęcia pedagogiki społecznej i pracy socjalnej, pod red. D. Lalak i T. Pilcha, Warszawa 1999, s. 33-34..

kraj), regionalne (dotyczy braku pracy w danym regionie)¹⁰. Natomiast bezrobotnym w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 1994r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu jest w pewnym uproszczeniu osoba niezatrudniona i wykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy bądź co najmniej w połowie wymiaru w przypadku niepełnosprawnych, nieucząca się w szkole w systemie dziennym, zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy, jeżeli ukończyła lat 18, lecz nie ukończyła 60 lat w przypadku kobiety i 65 w przypadku mężczyzny, nie nabyła prawa do emerytury lub renty, a także nie pobiera określonego zasiłku, nie jest właścicielem nieruchomości rolnej o powierzchni przekraczającej 2ha przeliczeniowe, nie prowadzi działalności gospodarczej, nie jest tymczasowo aresztowana lub nie odbywa kary pozbawienia wolności, nie uzyskuje miesięcznie dochodu w wysokości przekraczającej połowę najniższego wynagrodzenia, a także nie pobiera w ramach świadczenia pomocy społecznej zasiłku stałego. Pojawienie się bezrobocia w rodzinie oznacza nie tylko stratę czasem jedyne źródło dochodu stanowiącego podstawę egzystencji, lecz prowadzi również do utraty bezpieczeństwa socjalnego. Osoba bezrobotna nie jest w stanie utrzymać siebie i swojej rodziny, a co gorsze nie może również zaspokoić nawet podstawowych potrzeb swych domowników¹¹. Warto przy tym dodać, iż bezrobotni są bardzo liczną grupą podopiecznych pomocy społecznej. Jak dowiodły badania, bezrobocie pociąga za sobą niebezpieczne skutki psychospołeczne. Długotrwały brak pracy prowadzi bowiem do wzmocnienia poczucia izolacji społecznej, pogorszenia samopoczucia bezrobotnych i wzrostu konfliktów w rodzinie. Istotnym jest też iż w tej grupie osób większość ma duże oczekiwania i wymagania wobec instytucji pomocy

¹⁰ J. Auleytnier, K. Gębicka, Polskie kwestie, op. cit., s. 34-35

¹¹ M. Waszkiewicz i Stefaniak, świadczenia pomocy społecznej na rzecz rodzin dotkniętych bezrobociem, Praca Socjalna 2000, nr 1, s. 41.

społecznej, czego efektem jest to, że wielu bezrobotnych Świadczeniobiorców jest sfrustrowanych swoim położeniem, co prowadzi do konfliktów¹².

Na terenie powiatu mławskiego podobnie jak w całym kraju występuje bezrobocie. Z informacji uzyskanej z Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie stopa bezrobocia w powiecie mławskim na dzień 31.12.2007 roku wyniosła 11,8%, przy stopie bezrobocia w kraju wynoszącej 11,4 %.

Poniżej przedstawiono skalę zjawiska bezrobocia, które było powodem korzystania ze Świadczenia pomocy społecznej w poszczególnych gminach powiatu.

Tabela nr 24. Bezrobocie jako powód przyznania pomocy społecznej w poszczególnych gminach powiatu.

Gmina	Bezrobocie	
	2007	2008
Mława	315	330
Dzierzgowo	75	76
Lipowiec Kościelny	103	79
Strzegowo	237	246
Szreńsk	127	66
Szydłowo	118	108
Sępólno	174	144
Radianów	85	69
Wiśniewo	118	78
Wieczfnia Kościelna	70	49
Razem	1422	1245

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej terenu powiatu

¹² Wybrane problemy, op. cit., s. 75.

Tabela nr 25. Zarejestrowani bezrobotni w latach 2006-2008

Wyszczególnienie	Rok	Stopa bezrobocia	Liczba bezrobotnych ogółem	Kobiety
Powiat Mławski	2006	11,3	3.190	1.987
	2007	12,1	3.679	2.072
	2008	10,9	3.313	1.743

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie.

Tabela nr 26. Zarejestrowani bezrobotni w latach 2006-2008 według wykształcenia

	Rok	Wyższe	Policealne i Średnie zawodowe	Ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
Powiat Mławski	2006	91	634	216	1.057	1.192
	2007	198	900	376	1.092	1.113
	2008	227	768	355	955	1.008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie.

Tabela nr 27. Bezrobotni według wieku

	Rok	18-24 lat	25-34 lat	35-44 lat	45-54 lat	55-59 lat	60-64 lat
Powiat Mławski	2006	466	772	707	939	261	45
	2007	789	1044	701	826	269	50
	2008	731	906	633	737	257	49

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie.

Tabela nr 28. Bezrobotni w latach 2006 i 2008 wg. czasu pozostawania bez pracy.

Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	2006	2007	2008
do 1	150	494	431
1-3	212	817	811
3-6	138	508	550
6-12	304	626	549
12-24	710	516	476
powyżej 24	1.676	718	495
Ogółem	3.190	3.679	3.312

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie.

Można stwierdzić, że osoby bezrobotne przejawiające aktywność na rynku pracy w niedługim czasie prace znajdują. Pozostaje w rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy olbrzymia grupa osób trudnych do zaktywizowania:

- bezrobotnych długookresowych z niskimi kwalifikacjami lub bez kwalifikacji,
- osób do 25 roku życia bez doświadczenia zawodowego,
- osób powyżej 50 roku życia,
- zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Dalsze działania wobec coraz trudniejszej grupy osób wymagają działań bardziej pracochłonnych i kosztownych oraz elastycznego stosowania narzędzi i programów przez Powiatowy Urząd Pracy. Wymagają także gwałtownego dostępu do takich narzędzi jak:

- centrów integracji społecznej, które winny działać przy ośrodkach pomocy społecznej,

- ośrodków szkoleniowych z dobrze wyposażonymi zapleczeniami warsztatowymi, w których mogłyby przygotowywać do pracy specjalistów na stanowiskach robotniczych.

3.4 Przestępczość

Zjawisko przestępczości nasila się w Polsce z roku na rok.

Przez pojęcie przestępczości rozumie się zbiór czynów zabronionych ustawowo pod groźbą kary, a popełnionych na obszarze danej jednostki terytorialnej. Przestępczość jest zjawiskiem społecznym. Charakteryzuje się następującymi cechami:

- stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego,
- wyraża się we wzroście liczby osób, które popełniły przestępstwa w stosunku do ogółu.

Przestępczość rozpatrywana może być z punktu widzenia jej rozległości, intensywności, struktury i dynamiki. Przestępczość i jej poziom determinuje wiele czynników. Wśród czynników kryminogennych można wyodrębnić czynniki o charakterze:

- szczególnym:

Cechy osobiste przestępcy, układy sytuacyjne, zachwianie równowagi psychicznej, frustracje jednostek, grupy społecznej, rozpad więzi nieformalnych, niedomogi w działaniu organizacji formalnych, alkoholizm, rodziny dysfunkcyjne, wadliwe działania systemy oświatowego i wychowawczego;

- ogólnym:

Niedza, niesprawiedliwość i konflikty społeczne, nierówny podział bogactw, niski stan zdrowotny społeczeństwa, dominacja jednej grupy społecznej nad innymi i opieranie się jedynie na bogactwie lub posiadaniu siły czy władzy, frustracja wywołana niespełnieniem podstawowych potrzeb związanych

z egzystencji ludzkich masowy wyzysk, nierówne możliwości życiowe i nieszczęścia powodowane przez człowieka, rygorystyczność kodeksów i przepisów prawnych pozostających w niezgodzie z poglądami społeczeństwa, przestarzałe lub nieprzychylnie ludziom ustawodawstwa stosowane w sposób sztywny wobec wielu warstw społecznych. Szczęólnego znaczenia przybiera, jeśli występuje wśród nieletnich. Co jakiś czas wstrząśnięci jesteśmy zachowaniem młodych ludzi, przepełnionym agresją bestialstwem oraz sadyzmem. Przestępczość młodziu jest od wielu lat przedmiotem szczególnego zainteresowania kryminologów.

Z danych Komendy Powiatowej Policji w Mławie wynika, że liczba nieletnich sprawców przestępstw z roku na rok maleje. Najwięcej przestępstw, jakie popełnili nieletni to zazwyczaj kradzieże i kradzieże z włamaniem oraz wymuszenia i rozbój. Obserwowane jest takż zmniejszenie zjawiska przestępczości związanej z posiadaniem narkotyków.

Przedstawione poniżej dane charakteryzująporuszany problem w odniesieniu do Powiatu Mławskiego.

Tabela nr 29. Kategoria przestępstw popełnionych przez nieletnich na terenie powiatu Mławskiego w latach 2006-2008

Lp.	Kategoria przestępstw	Czyny nieletnich		
		2006	2007	2008
1	Kradzieżmienia	23	9	17
2	Kradzieżz włamaniem	11	11	4
3	Bójki, pobicia	5	7	1
4	Uszkodzenia ciąg	3	2	2
5	Wymuszenia, rozbój	14	8	17
6	Naruszenie nietykalności cielesnej funkcjonariusza na służbie	0	0	0

7	Uszkodzenie mienia	6	5	2
8	Drogowe	3	2	2
9	Posiadanie i handel narkotyków	23	29	5
10	Podrabianie dokumentów	29	8	1
11	Gwałt	0	1	0
12	Naruszenie nietykalności cielesnej	0	0	0
13	Inne	0	5	8
	RAZEM	117	87	59

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Mławie

Analiza powyższego zestawienia nasuwa w miarę optymistyczny wniosek dotyczący zmniejszającej się liczby przestępstw popełnianych przez nieletnich na terenie Powiatu Mławskiego. Na przestrzeni lat 2006 i 2008 liczba ujawnionych wykroczeń dokonanych przez nieletnich zmniejszyła się o 58 czynów, co stanowi aż 51%.

Szukając przyczyn tego zjawiska, pracownicy Komendy Powiatowej Policji zakładają i uważają, że to z rzeczywistym spadkiem liczby czynów karalnych, jak również wzmożeniami działaniami ze strony policji. Najczęściej dokonywanymi wykroczeniami w przypadku nieletnich są: rozboje, wymuszenia rozbójnicze, kradzieże mienia i kradzieże z włamaniem. W wyniku tego rodzaju przestępstw najczęściej przywłaszczane przez nieletnich sprawców są: telefony komórkowe.

Tabela nr 30. Przestępczość nieletnich wg kategorii wiekowej

Rok	do 13 lat	13-16 lat
2006	11	142
2007	19	106
2008	12	67

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Mławie

Według tabeli nr 30 czynów karalnych dokonują najczęściej nieletni będący uczniami gimnazjów, pierwszych klas szkoły średniej i najstarszych klas szkoły podstawowej. Najwięcej czynów zanotowanych zostało wśród młodzieży w przedziale wiekowym powyżej 13 do 16 roku życia.

Z doświadczeń pracowników Komendy Powiatowej Policji w Mławie wynika, iż nieletni nie mają skrępow przed popełnieniem następnego czynu mimo, iż wobec nich stosowano już środki wychowawcze. Postawa taka wynikać może z poczucia bezkarności i domniemania, iż pozostałe środki – nawet te bardziej restrykcyjne – będą również mało dolegliwe wobec nieletnich przestępców.

Na terenie poszczególnych gmin powiatu trudno jest w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego być również powodem ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej co obrazuje niżej przedstawiona tabela.

Tabela nr 31. TrudnoŚĆ w przystosowaniu do Źycia po opuszczeniu zakładu karnego jako powód ubiegania siŃ o Świadczenia z pomocy społecznej.

Gmina	ROK	
	2007	2008
Mgawa	11	16
Dzierzgowo	1	1
Lipowiec KoŚc.	4	3
Strzegowo	3	2
SzreŃsk	3	0
Szydłowo	6	3
Sgipsk	0	0
Radianów	1	0
WiŚniewo	2	4
Wieczfnia KoŚc.	1	3
Razem	32	32

ŹródłŃ: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego i Gminnych OŚrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Mgawskiego.

3.5 BezdomnoŚĆ

BezdomnoŚĆ rozumiana jest jako wzglŃdnie trwajŃca sytuacja człŃwieka pozbawionego dachu nad głŃwŃ albo nie posiadajŃcego własnego mieszkania. WyrŃbnia siŃ bezdomnoŚĆ z wyboru, która jest nastŃpstwem opcji powziŃtej zgodnie z indywidualnymi preferencjami oraz bezdomnoŚĆ z koniecznoŚci,

która dotyka człowieka wbrew jego woli, potrzebom i aspiracjom¹³. Ponadto wyróżnia się bezdomność sensu stricte, czyli rzeczywistą lub jawną. Oznacza ona brak własnego mieszkania i jednocześnie jakiegokolwiek innego lokalu, przystosowanego do zamieszkania. Inny rodzaj bezdomności to sensu largo, czyli utajniona bądź społeczna. Opiera się ona na ocenie posiadanego lokum jako nie spełniającego kryteriów mieszkania ze względu na odstępstwo od minimalnych standardów mieszkaniowych albo ze względu na kulturowo usprawiedliwione aspiracje¹⁴. Natomiast w języku prawnym bezdomny jest osoba nie zamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy, tj. ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego i nie zameldowaną na pobyt stały w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a więc ustawy z dnia 10 kwietnia 1974r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobą zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Bezdomność, z uwagi na skalę zjawiska, jego złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno i ekonomiczne skutki, jest kwestią społeczną o znaczeniu i zasięgu globalnym, mającym swoje specyficzne, regionalne i lokalne uwarunkowania.

Najczęstszymi powodami bezdomności są

- rozpad rodziny,
- eksmisje,
- powrót z zakładu karnego bez możliwości zamieszkania,
- brak stałych dochodów,
- przemoc w rodzinie,
- brak tolerancji społecznej,

¹³ Pedagogika społeczna, op. cit., s. 433-434.

¹⁴ J. Auleytnier, K. Gąbicka, Polskie kwestie, op. cit., s. 92.

- uzależnienia,
- likwidacja hoteli pracowniczych,
- opuszczenie domu dziecka,
- powrót ze szpitala psychiatrycznego,
- uchodźstwo.

Jako współwystępujące z bezdomnościami wymieniane są najczęściej: alkoholizm, przestępczość, narkomanię, dezintegrację rodziny, choroby psychiczne, niedorozwój umysłowy, przemoc w rodzinie, prostytucję, bezdomność, zespół nabytej bezradności, kalectwo i zaniedbane leczenie różnorodnych schorzeń tak jak zagrożenia epidemiologiczne. Skala zjawiska alkoholizmu, który był powodem ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej przedstawia się następująco wg poniższej tabeli.

Tabela nr 32. Alkoholizm jako powód ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej.

Gmina	ROK	
	2007	2008
Mława	60	57
Dzierzgowo	63	32
Lipowiec Kości.	9	6
Strzegowo	9	7
Szreńsk	12	7
Szydłowo	47	31
Sępolsk	30	34
Radianów	5	4
Wiśniewo	16	16
Wieczfnia Kości.	2	2
Razem	253	196

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Mławskiego.

Istotnym problemem związanym z bezdomnością jest brak wiedzy na temat rzeczywistej liczby osób bezdomnych. Rozbieżności w ustaleniu liczby bezdomnych mogą wynikać z faktu, iż część osób bezdomnych uzyskuje pomoc z kilku źródeł co powiększa ogólną liczbę osób objętych pomocą. Nie wszyscy zgłaszający się po pomoc funkcjonariuszom medycyńskim deklaruje się jako bezdomni są też sprawdzane, co również zawyża statystyki. W dodatku bezdomni częściej niż inne grupy przemieszczają się po kraju, bądź nie korzystają z oferowanych oficjalnie form pomocy, co dodatkowo utrudnia ich ewidencję. Bezdomni zostali objęci ostatnim Spisem Powszechnym, jednak zapewne uzyskane dane nie będą ścisłe i letnia pogoda nie sprzyjała gromadzeniu się bezdomnych w miejscach, w których łatwo byłoby dokonać spisu (np. dworce, noclegownie).

Tabela nr 33. Bezdomność jako powód przyznania pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2007 rok	2008 rok
Bezdomność	40	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Mińskiego.

Ustawa o pomocy społecznej informuje, że pomoc bezdomnym należy do zadań własnych gminy. Pomoc ta może mieć formę udzielenia schronienia, posiłku, ubrania, a także zasiłku celowego na leczenie.

Gminy mogą zlecać wykonywanie tych zadań organizacjom pozarządowym. Organizacje pozarządowe opierają się również na środkach pozyskiwanych od prywatnych sponsorów i darczyńców.

Prowadzone różnorodną działalność na rzecz bezdomnych, w tym placówki typu stacjonarnego (schroniska, domy dla samotnych matek,

noclegownie), a także placówki pomocy doraźnej i jadłodajnie, punkty pomocy medycznej, sanitarnej oraz rzeczowej, domy dziennego pobytu, Świetlice. Podejmują się także realizacji różnorodnych świadczeń na rzecz bezdomnych, m.in. udzielania pomocy prawnej, psychologicznej, w załatwianiu spraw urzędowych, w poszukiwaniu miejsc pracy i stażych miejsc zamieszkania, a także umożliwiania udziału w imprezach o charakterze kulturalnym i wyprowadzania z izolacji i alienacji społecznej.

Zadania w zakresie pomocy bezdomnym w powiecie mławskim realizują głównie Miejskie oraz Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu. Pomoc instytucji tych koncentruje się głównie na dożywianiu osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością

3.6. Uchodźcy i repatrianci

Rozeznanie przeprowadzone na potrzeby aktualnej diagnozy problemów społecznych wykazało, iż problem uchodźców i repatriantów w powiecie mławskim w latach 2006-2008 w ogóle nie został odnotowany. Jednakże nie oznacza to, że na ewentualne ukazanie się zjawiska nie trzeba był przygotowanym.

4 DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA PODSTAWIE DANYCH PIERWOTNYCH.

4.1. Podsumowanie wyników ankiety.

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy społeczne powiatu, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: szkoła, Powiatowy Urząd Pracy, Komenda Policji a także do pracowników socjalnych PCPR, Ośrodków Pomocy Społecznej, prezesów organizacji pozarządowych, lokalnych przedsiębiorców i mieszkańców powiatu. Z nadesłanych odpowiedzi wyłonił się obraz najistotniejszych kwestii dotyczących społeczności powiatu mławskiego.

Respondentom zadano 14 pytań odnoszących się do oceny trzech istotnych obszarów problemowych:

- warunków życia mieszkańców,
- pomocy społecznej, w tym szczególnie ograniczeń w pełnieniu ról społecznych przez rodziny i osoby oraz zagrożenia wykluczeniem społecznym,
- rynku pracy.

Analizując wypowiedzi należy stwierdzić, że w ocenie ankietowanych sytuacja na rynku pracy w powiecie mławskim jest obecnie średnia lub raczej dobra (zbliżony rozkład udzielonych odpowiedzi).

Ankietowani uważają, że sytuacja lokalnego rynku pracy będzie się nadal poprawiać. Jako największą słabość tego rynku, ankietowani uznali niedostosowanie edukacji do potrzeb rynku pracy, a w dalszej kolejności

wskazali takie przyczyny jak: wysokie koszty zatrudnienia pracowników i wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej. Przyczyn bezrobocia upatrywali głównie po stronie samych bezrobotnych, zwłaszcza braku aktywności w poszukiwaniu pracy.

Za najważniejsze działania mające poprawić sytuację na rynku pracy powiatu badani uznali: obniżenie kosztów zatrudnienia pracowników, stworzenie preferencyjnych warunków dla absolwentów wchodzących na rynek pracy oraz szkolenia zawodowe dla osób bezrobotnych. Dla osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy (np. długotrwale bezrobotni, osoby bez kwalifikacji) ankietowani za słusze uznali organizowanie prac społecznie użytecznych, robót publicznych i wykorzystanie innych tzw. instrumentów aktywnej polityki rynku pracy.

Warunki życia zostały ocenione jako średnie, lecz większość ankietowanych widzi w niedalekiej perspektywie ich istotną poprawę.

Za czynniki, które najczęściej powodują trudności życiowe mieszkańców powiatu i ich rodzin ankietowani uznają niezaradność życiową, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo i wychowawczych, bezrobocie i alkoholizm. Te negatywne czynniki łączy się w ocenie ankietowanych, zagrożenie wykluczeniem społecznym. Za osoby najbardziej zagrożone wykluczeniem większość ankietowanych uważa: długotrwale bezrobotnych i alkoholików. W odniesieniu do dzieci i młodzieży ankietowani zwracają przede wszystkim uwagę na zaniedbania wychowawcze, spożywanie alkoholu i demoralizację.

Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym respondenci upatrują we wsparciu organizacji pozarządowych w organizowaniu różnych aktywnych przedsięwzięć, tak w odniesieniu do osób dorosłych, jak również dzieci i młodzieży. Za słusze ankietowani uznali wykorzystanie rozwiązań z zakresu integracji społecznej (np. Kluby Integracji Społecznej, zatrudnienia wspierane itp.).

Niezwykle istotnym ankietowani uważają także tworzenie rozwiązań środowiskowych wspierających rodzin. Większość uważa za zasadne tworzenie dodatkowych rozwiązań w środowisku np. pedagog rodzinny, terapeuta, asystent rodziny.

5 ANALIZA STRATEGICZNA.

Dla prawidłowego określenia kierunków rozwoju w każdym planie strategicznym należy w pierwszej kolejności zdiagnozować posiadane zasoby i możliwości oraz ocenić stan aktualny. W planowaniu strategicznym funkcjonują różne metody przedstawiania sytuacji obecnej i oceny uwarunkowań rozwojowych. Jedną z najczęściej stosowanych jest analiza SWOT.

SWOT to angielski skrót:

S STRENGTHS - MOCNE STRONY

W WEAKNESSES - SŁABE STRONY

O OPPORTUNITIES - SZANSE

T THREATS i ZAGROŻENIA

Pozwala ona zobrazować bieżące, wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwoju systemu pomocy społecznej powiatu, potencjał własny (mocne i słabe strony) oraz oddziaływanie otoczenia (szanse i zagrożenia).

Analiza powiatu zostaje zdiagnozowana poprzez rozpoznanie kluczowych czynników sklasyfikowanych w następujący sposób:

MOCNE STRONY - wewnętrzne czynniki mające pozytywny wpływ na rozwój opieki społecznej w powiecie, wyróżniające jej walory, tworzące podstawy dla jej przyszłego rozwoju.

SŁABE STRONY - wewnętrzne czynniki mające negatywny wpływ na rozwój pomocy społecznej w powiecie, utrudniające rozwój i realizację zamierzeń, braki w potencjałach obniżające możliwości rozwoju.

SZANSE - czynniki w otoczeniu powiatu sprzyjające jego rozwojowi, pozwalające na eliminowanie słabości, wzmocnienie sił, uruchomienie nowych form działania.

ZAGROŻENIA - czynniki w otoczeniu powiatu utrudniające jego rozwój, stanowiące bariery w przełamywaniu dzisiejszych trudności i blokujące możliwości podejmowania działań w różnych, istotnych z punktu widzenia rozwoju pomocy społecznej w powiecie.

Mocne strony

- Świadomość występowania problemów społecznych.
- Otwartość na nowe rozwiązania
- Sieć instytucji pomocy społecznej i OPS, PCPR, ZOW
- Infrastruktura socjalna i Dom Dziecka, środowiskowy Dom Samopomocy
- Działalność organizacji pozarządowych
- Działalność parafialnych zespołów Caritas i dożywianie, pomoc materialnych.
- Doświadczanie i zaangażowanie pracowników socjalnych zgodnie z wymogami na danym stanowisku.
- Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadr pomocy społecznej na kursach i szkoleniach.
- Potencjał demograficzny i znaczna liczba osób w wieku produkcyjnym;

Słabe strony

- Bezrobocie
- Brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych
- Pozostająca na niezmiennym poziomie liczba osób ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej
- Wzrost przemocy domowej w rodzinie i społeczeństwie
- Brak środków finansowych na wsparcie działalności organizacji pozarządowych
- Niedostateczne środki finansowe na funkcjonowanie pomocy społecznej oraz zatrudnienie nowych specjalistów,
- Występowanie barier architektonicznych w budynkach użyteczności

publicznej

- Słaba dostępność do środków komunikacji, nieprzystosowanie środków komunikacji do potrzeb osób niepełnosprawnych
- Słabo rozwinięty wolontariat
- Niewystarczające środki finansowe na wypłatę świadczeń pomocy społecznej (zasiłki jednorazowe)
- Brak mieszkań chronionych
- Trudności w pozyskiwaniu sponsorów wspomagających działalność organizacji pozarządowych.
- Brak miejsc spotkań dla młodej, dla osób starszych
- Brak placówki rodzinnej lub przygotowanych rodzin do pełnienia funkcji rodzin zastępczych

Zagrożenia

- Niski prestiż zawodowy pracowników pomocy społecznej
- Wysoki wskaźnik ryzyka wynikający z obciążenia psychofizycznego pracą w środowisku dotkniętym patologią
- Brak środków finansowych na zatrudnienie specjalistów z zakresu prawa, psychologii w celu rozwiązywania problemów klientów pomocy społecznej.
- Zubożenie rodzin w związku z wystąpieniem niepełnosprawności i brakiem pracy.
- Niska aktywność osób niepełnosprawnych
- Brak koordynacji współpracy poszczególnych służb i instytucji pomocy społecznej oraz organizacji.
- Przeciwnie pracowników zbyt dużej ilości zadań, co uniemożliwia prowadzenie skutecznej pracy socjalnej.
- Niechęć do narastających problemów społecznych
- Niska świadomość wśród decydentów o randze problemów
- Roszczeniowa postawa wobec pomocy społecznej, wyuczona bezradność;
- Upadek autorytetów moralnych i społecznych- negatywne postawy

wynikające z zaniku wzorców wychowawczych,

- Niestabilny system prawny;
- Niedostateczna koordynacja działań pomiędzy jednostkami sfery pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia, sądu, policji

Szanse

- Korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne powiatu,
- Integracja z UE i możliwości pozyskiwania dodatkowych środków zewnętrznych;
- Rozwój i powstawanie nowych stowarzyszeń
- Wykwalifikowana kadra systemu pomocy społecznej;
- Korzystanie ze środków pomocowych z PFRON;
- Możliwość korzystania ze środków Funduszy Europejskich.
- Doświadczenie działających na terenie powiatu instytucji i organizacji.
- Współpraca Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie z Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu powiatu
- Współpraca jednostek samorządowych i instytucji społecznych z organizacjami pozarządowymi,
- Aktywne zasoby ludzkie

6 MISJA I CELE STRATEGII.

**POWIAT MŁAWSKI
MIEJSCEM SKUTECZNYCH DZIAŁAŃ
PODEJMOWANYCH W CELU POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA
SWOICH MIESZKAŃCÓW
W OPARCIU O ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY
SPOŁECZNEJ, WSPIERAJĄCY RODZIN
ORAZ AKTYWNI INTEGRACJĄ WSZYSTKICH JEGO
MIESZKAŃCÓW.**

Oceny przyczyn i skutków zdiagnozowanych problemów społecznych, zespół pracujący nad strategią dokonał metodą drzewa problemów.

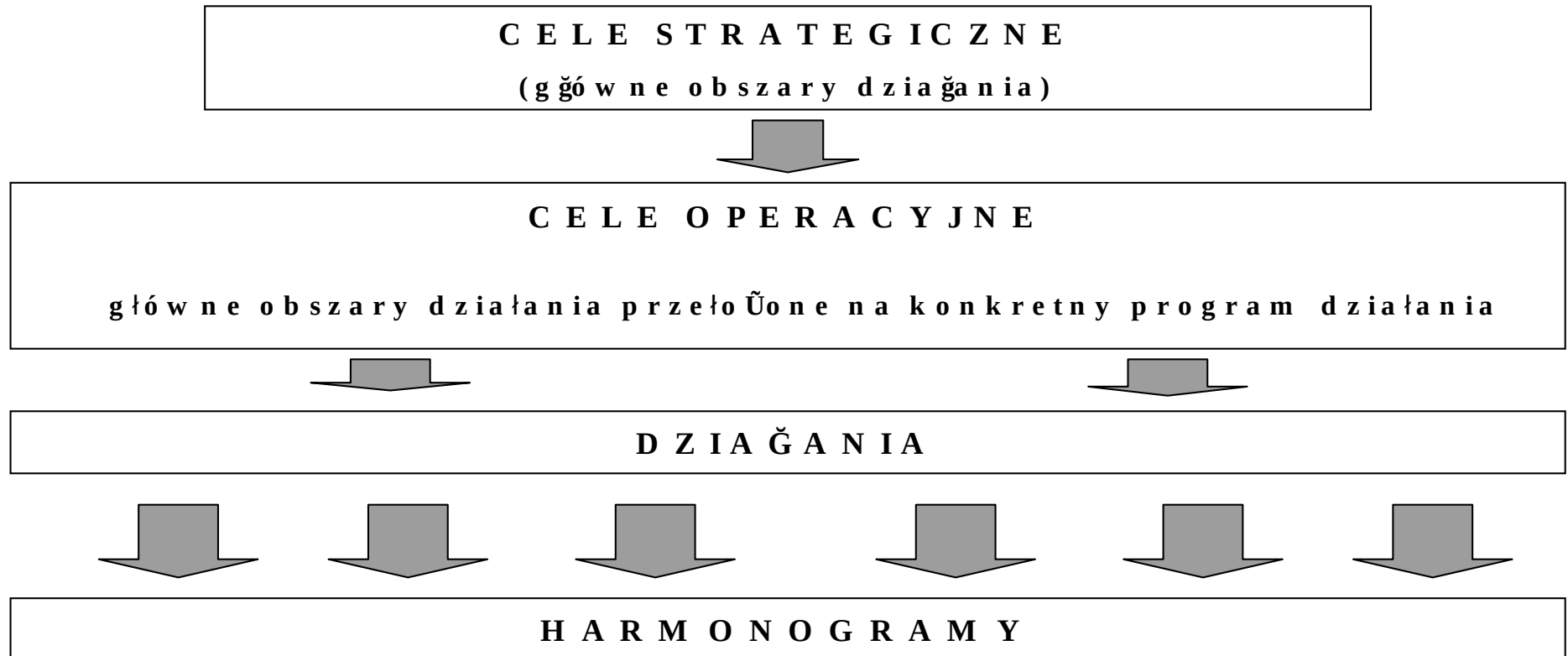
Zespoł wyłonił kluczowe problemy:

- **1. Niepełnosprawność.** Przyczyną tego zjawiska, zdaniem zespołu, jest: niedostatek wykształcenia zwłaszcza w sferze praktycznych umiejętności życiowych, brak wzorców w rodzinie, zaniedbania wychowawcze. Za skutki niepełnosprawności jako problemu społecznego uznano: niewłaściwe pełnienie ról społecznych, długotrwałe bezrobocie, roszczeniowość, uzależnienie od pomocy społecznej i zagrożenie patologiami.
- **2. Zjawiska patologii społecznej oraz marginalizacja grup społecznych.** Przyczyną tego zjawiska, zdaniem zespołu, jest: bezrobocie, uzależnienia i upadek wartości w rodzinie. Za skutki zjawiska uznano: wzrost przestępczości, zwłaszcza osób nieletnich i duże koszty społeczne podejmowanych działań naprawczych (tworzenie placówek wydatki na leczenie, koszty pomocy społecznej itp.).
- **3. Bezrobocie.** Przyczyn tego niekorzystnego społecznie zjawiska, należało doszukiwać w następujących sferach: niskiej aktywności bezrobotnych, niespójności kwalifikacji z potrzebami rynku pracy, bardzo złą komunikacji publicznej oraz problemach kobiet na rynku pracy. Za skutki bezrobocia uczestnicy warsztatu uznali: pracę w szarej strefie, rozwój patologii oraz zwiększone wydatki na pomoc społeczną.
- **4. Kryzys funkcji rodziny.** Przyczyną tego zjawiska zespół upatruje w upadku autorytetu rodziny, patologiach, bezrobociu. Skutki kryzysu rodziny to: niewłaściwe pełnienie ról społecznych, roszczeniowość, uzależnienie od pomocy społecznej i zagrożenie zmniejszeniem ilości dzieci umieszczanych w placówkach.

6.1. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Głównym celem Strategii jest wykorzystanie wszystkich zasobów tkwiących w społeczności lokalnej, współpraca wszystkich podmiotów a zarazem dążenie do poprawy warunków życia osób i rodzin, prawidłowego funkcjonowania rodziny i spełniania przez nią wszystkich ważnych społecznie funkcji.

Schemat planowania strategicznego zawarty w Strategii

CEL STRATEGICZNY 1

AKTYWIZACJA ZAWODOWA BEZROBOTNYCH

Cel operacyjny 1.1	Zmniejszenie bezrobocia wśród młodzieży do 25 roku życia
Cel operacyjny 1.2	Zmniejszenie udziału bezrobotnych kobiet w ogólnej strukturze bezrobotnych
Cel operacyjny 1.3	Przeciwdziałanie wykluczeniu zawodowemu osób w wieku 50+
Cel operacyjny 1.4	Wzrost poziomu wykształcenia osób bezrobotnych
Cel operacyjny 1.5	Aktywizacja organizacji pozarządowych

CEL OPERACYJNY 1.1

ZMNIEJSZENIE BEZROBOCIA WŚRÓD MŁODZIEŻY DO 25 ROKU ŻYCIA

Działania

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/ wskaźniki	Źródło mierników
1.1.1	Organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje	Działanie ciągłe	Powiatowy Urząd Pracy, Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba szkoleń; Liczba uczestników	Powiatowy Urząd Pracy, Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
1.1.2	Organizowanie szkoleń przekwalifikowujących	Działanie ciągłe	Powiatowy Urząd Pracy, Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Jednostki szkolne	Liczba szkoleń; Liczba uczestników	Powiatowy Urząd Pracy, Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Jednostki szkolne
1.1.3	Promowanie staży absolwentów	Działanie ciągłe	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba staży; Liczba uczestników	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
1.1.4	Promocja prac interwencyjnych i robót publicznych	Działanie ciągłe	Powiatowy Urząd Pracy, Samorządy terytorialne	Liczba beneficjentów	Powiatowy Urząd Pracy, Samorządy terytorialne

1.1.5	Przygotowanie do poszukiwania pracy	Działanie ciągłe	Powiatowy Urząd Pracy, Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Jednostki szkolne	Liczba szkoleń, Liczba uczestników	Powiatowy Urząd Pracy, Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Jednostki szkolne
1.1.6	Rozwój doradztwa zawodowego	Działanie ciągłe	Powiatowy Urząd Pracy, Organizacje pozarządowe, Jednostki szkolne	Liczba porad; Liczba beneficjentów	Powiatowy Urząd Pracy, Organizacje pozarządowe, Jednostki szkolne
1.1.7	Podejmowanie działań w zakresie rozwoju poradnictwa specjalistycznego	Działanie ciągłe	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Organizacje pozarządowe, Jednostki szkolne	Liczba porad; Liczba beneficjentów	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Organizacje pozarządowe, Jednostki szkolne
1.1.8	Objęcie formami aktywnej integracji długotrwale bezrobotnych (aktywizacja społeczna, aktywizacja zawodowa, aktywizacja zdrowotna i aktywizacja edukacyjna)	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Samorządy terytorialne, Organizacje pozarządowe	Liczba szkoleń, Liczba uczestników	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Samorządy terytorialne, Organizacje pozarządowe
1.1.9	Opracowanie i realizacja programów aktywności lokalnej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Organizacje pozarządowe	Liczba beneficjentów, Liczba programów	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Organizacje pozarządowe

CEL OPERACYJNY 1.2

ZMNIEJSZENIE UDZIAŁU BEZROBOTNYCH KOBIET W OGÓLNEJ STRUKTURZE BEZROBOTNYCH

Działania

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
1.2.1	Organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowy Urząd Pracy, Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Jednostki szkolące	Liczba szkoleń Liczba uczestników	Powiatowy Urząd Pracy, Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
1.2.2	Szkolenia przekwalifikujące	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowy Urząd Pracy, Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Jednostki szkolące	Liczba szkoleń Liczba uczestników	Powiatowy Urząd Pracy, Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
1.2.3	Promocja prac interwencyjnych i robót publicznych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,	Liczba beneficjentów	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
1.2.4	Przygotowanie do poszukiwania pracy	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowy Urząd Pracy, Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Instytucje szkoleniowe	Liczba szkoleń Liczba uczestników	Powiatowy Urząd Pracy, Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Instytucje szkoleniowe

1.2.5	Wzmacnianie usług doradztwa zawodowego	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Organizacje pozarządowe, Instytucje szkoleniowe	Liczba porad; Liczba beneficjentów	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Organizacje pozarządowe, Instytucje szkoleniowe
1.2.6	Podjęcie działań w zakresie rozwoju poradnictwa specjalistycznego	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowy Urząd Pracy, Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Instytucje szkoleniowe	Liczba porad; Liczba beneficjentów	Powiatowy Urząd Pracy, Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Instytucje szkoleniowe
1.2.7	Objęcie formami aktywnej integracji długotrwale bezrobotnych (aktywizacja społeczna, aktywizacja zawodowa, aktywizacja zdrowotna i aktywizacja edukacyjna)	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Samorządy terytorialne, Organizacje pozarządowe	Liczba szkoleń; Liczba uczestników	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Samorządy terytorialne, Organizacje pozarządowe
1.2.8	Opracowanie i realizacja projektów aktywności lokalnej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Organizacje pozarządowe	Liczba beneficjentów, Liczba projektów	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Organizacje pozarządowe,

CEL OPERACYJNY 1.3

RZECIWDZIAĞANIE WYKLUCZENIU ZAWODOWEMU OSÓB W WIEKU 50+

Dziağnia

Nr dziağnia	Nazwa dziağnia	Okres realizacji	Jednostka realizujăca	Mierniki /wskałniki	Źródł mierników
1.3.1	Organizowanie szkoleŃ podnoszăcych kwalifikacje	Dziağnie ciăgłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowy Urzăd Pracy, Organizacje pozarzădowe, Instytucje szkoleniowe	Liczba szkoleŃ Liczba uczestników	Powiatowy Urzăd Pracy, Organizacje pozarzădowe, , Instytucje szkoleniowe
1.3.2	Szkolenia przekwalifikowujăce	Dziağnie ciăgłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowy Urzăd Pracy, Organizacje pozarzădowe, Instytucje szkoleniowe	Liczba szkoleŃ Liczba uczestników	Powiatowy Urzăd Pracy, Organizacje pozarzădowe, Instytucje szkoleniowe
1.3.3	Przygotowanie zawodowe	Dziağnie ciăgłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowy Urzăd Pracy, Organizacje pozarzădowe, Instytucje szkoleniowe	Liczba szkoleŃ Liczba uczestników	Powiatowy Urzăd Pracy, Instytucje szkoleniowe
1.3.4	Promocja prac interwencyjnych i robót publicznych	Dziağnie ciăgłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowy Urzăd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba beneficjentów	Powiatowy Urzăd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
1.3.5	Reintegracja zawodowa i społeczna	Dziağnie ciăgłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowy Urzăd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Organizacje pozarzădowe, Instytucje szkoleniowe	Liczba szkoleŃ Liczba uczestników	Powiatowy Urzăd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Organizacje pozarzădowe, Instytucje szkoleniowe

1.3.6	Rozwój doradztwa zawodowego	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Organizacje pozarządowe, Instytucje szkoleniowe	Liczba porad; Liczba beneficjentów	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Organizacje pozarządowe, Instytucje szkoleniowe
1.3.7	Podjęcie działań w zakresie rozwoju poradnictwa specjalistycznego	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Organizacje pozarządowe, Instytucje szkoleniowe	Liczba porad; Liczba beneficjentów	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Organizacje pozarządowe, Instytucje szkoleniowe
1.3.8	Wspieranie działań pozwalających na uzyskanie kwalifikacji w zakresie stosowania nowoczesnych technik i Środków biurowych (szczególnie systemów IT)	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba szkoleń Liczba uczestników	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

CEL OPERACYJNY 1.4

WZROST POZIOMU WYKSZTAŁCENIA OSÓB BEZROBOTNYCH

Działania

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
1.4.1	Organizowanie szkoleń oraz kursów dokształcających	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Instytucje szkoleniowe	Liczba szkoleń Liczba uczestników	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Instytucje szkoleniowe
1.4.2	Rozwój poradnictwa specjalistycznego	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Liczba porad; Liczba beneficjentów	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
1.4.4	Rozwój doradztwa zawodowego	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Liczba szkoleń Liczba uczestników	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
1.4.5	Promowanie zdobywania wykształcenia on-line	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowy Urząd Pracy, Samorządy terytorialne, Organizacje pozarządowe, Szkoły	Liczba szkoleń Liczba uczestników	Powiatowy Urząd Pracy, Samorządy terytorialne, Organizacje pozarządowe, Szkoły

CEL OPERACYJNY 1.5

AKTYWIZACJA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Działania

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
1.5.1	Wspieranie i rozwój wolontariatu	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej, Szkoły, Media lokalne	Liczba wspartych projektów; Liczba wolontariuszy	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej, Szkoły, Media lokalne
1.5.2	Promowanie korzyści wynikających z funkcjonowania organizacji pozarządowych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Media lokalne	Liczba wspartych projektów	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Media lokalne
1.5.3	Zwiększanie współuczestnictwa organizacji pozarządowych w realizacji projektów	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Samorządy terytorialne, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Organizacje pozarządowe, Powiatowy Urząd Pracy	Liczba wspartych projektów	Samorządy terytorialne, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Organizacje pozarządowe, Powiatowy Urząd Pracy
1.5.4	Współdziałania (pomoc) w pozyskiwaniu środków finansowych z funduszy krajowych oraz Unii Europejskiej.	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Samorządy terytorialne, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Organizacje, Powiatowy Urząd Pracy	Liczba wspólnych projektów	Samorządy terytorialne, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Organizacje, Powiatowy Urząd Pracy

CEL STRATEGICZNY 2

ZINTEGROWANY SYSTEM WSPARCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŚRODOWISKU LOKALNYM

Cel operacyjny 2.1	Promocja problematyki niepełnosprawności w społeczeństwie
Cel operacyjny 2.2	Przystosowanie obiektów architektonicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych
Cel operacyjny 2.3	Zwiększenie dostępu do usług oraz integracja osób niepełnosprawnych ze społecznościami lokalnymi
Cel operacyjny 2.4	Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych

CEL OPERACYJNY 2.1

PROMOCJA PROBLEMATYKI NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W SPOŁECZEŃSTWIE

Działania

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki /wskaźniki	Źródło mierników
2.1.1	Organizowanie akcji informacyjnych dotyczących poszczególnych grup niepełnosprawności	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Jednostki powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodki Pomocy Społecznej; Organizacje pozarządowe	Liczba wspartych projektów;	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodki Pomocy Społecznej; Organizacje pozarządowe
2.1.2	Współpraca z organizacjami zrzeszającymi osoby niepełnosprawne z terenu innych powiatów	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodki Pomocy Społecznej; Organizacje pozarządowe	Liczba wspólnych projektów;	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodki Pomocy Społecznej; Organizacje pozarządowe
2.1.3	Utworzenie bazy danych dot. Organizacji zajmujących się problematyką osób niepełnosprawnych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodki Pomocy Społecznej; Organizacje pozarządowe	Liczba szkoleń Liczba beneficjentów	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodki Pomocy Społecznej; Organizacje pozarządowe
2.1.4	Wspieranie i organizacja imprez integracyjnych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Jednostki powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodki Pomocy Społecznej; Organizacje pozarządowe	Liczba wspólnych projektów;	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodki Pomocy Społecznej; Organizacje pozarządowe
2.1.5	Wspieranie rozwoju wolontariatu	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Jednostki powiatowe, Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Szkoły, Media lokalne	Liczba wspartych projektów; Liczba wolontariuszy	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej, Szkoły, Media lokalne

2.1.6	Utworzenie bazy danych osób niepełnosprawnych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodki Pomocy Społecznej; Organizacje pozarządowe	Liczba wspólnych projektów;	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodki Pomocy Społecznej; Organizacje pozarządowe
2.1.7	Promocja osób niepełnosprawnych wśród pracodawców	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodki Pomocy Społecznej; Organizacje pozarządowe	Liczba wspólnych projektów;	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodki Pomocy Społecznej; Organizacje pozarządowe
2.1.8	Współpraca Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Jednostki powiatowe, Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Szkoły, Media lokalne	Liczba wspólnych projektów;	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Szkoły, Media lokalne

CEL OPERACYJNY 2.2

PRZYSTOSOWANIE OBIEKTÓW ARCHITEKTONICZNYCH DO POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Działania

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
2.2.1	Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Starostwo Powiatowe , Jednostki samorządu terytorialnego z terenu Powiatu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Zainteresowane organizacje pozarządowe	Liczba wspartych projektów	Jednostki samorządu terytorialnego
2.1.2	Pomoc w likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Organizacje pozarządowe; Ośrodki Pomocy Społecznej, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Samorząd Województwa	Liczba wspartych projektów	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Organizacje pozarządowe; Ośrodki Pomocy Społecznej
2.2.3	Likwidacja barier w infrastrukturze drogowej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Jednostki samorządu terytorialnego, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Samorząd Województwa	Liczba wspartych projektów	Jednostki samorządu terytorialnego, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Samorząd Województwa

2.2.4	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne, Samorząd Województwa	Liczba wspólnych projektów	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne
-------	--	--	--	----------------------------	--

CEL OPERACYJNY 2.3

Zwiększenie dostępu do usług oraz integracja osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną

Działania

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
2.3.1	Wspieranie utworzenia ośrodka rehabilitacyjnego	Do roku 2020	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Samorząd Województwa	Liczba beneficjentów	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Jednostki samorządu terytorialnego
2.3.2	Rozwój poradnictwa specjalistycznego	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodki Pomocy Społecznej; Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, organizacje pozarządowe	Liczba beneficjentów; Liczba porad	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodki Pomocy Społecznej; Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, organizacje pozarządowe
2.3.3	Wspieranie rozwoju usług rehabilitacyjnych w miejscu zamieszkania	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodki Pomocy Społecznej; organizacje pozarządowe	Liczba beneficjentów;	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodki Pomocy Społecznej; organizacje pozarządowe;
2.3.4	Współfinansowanie wyjazdów osób niepełnosprawnych na turnusy rehabilitacyjne	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodki Pomocy Społecznej; Organizacje pozarządowe	Liczba wspartych projektów;	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodki Pomocy Społecznej; Organizacje pozarządowe

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
2.3.5	Wspieranie przystosowania komunikacji publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Jednostki samorządu terytorialnego, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	Liczba wspartych projektów	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Jednostki samorządu terytorialnego
2.3.6	Wspieranie powstania i funkcjonowania wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodki Pomocy Społecznej; Organizacje pozarządowe, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	Liczba wspartych projektów;	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodki Pomocy Społecznej; Organizacje pozarządowe
2.3.7	Wspieranie i realizacja programów integracyjnych na rzecz osób niepełnosprawnych./ aktywizacja społeczna/	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Jednostki samorządu terytorialnego ; Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba wspartych programów	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Jednostki samorządu terytorialnego
2.3.8	Utworzenie warsztatów terapii zajęciowej o zasięgu powiatowym	Do roku 2020	Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zainteresowane organizacje pozarządowe	Liczba beneficjentów; Liczba wspartych projektów;	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Starostwo Powiatowe, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Organizacje pozarządowe
2.3.9	Wspieranie powstawania domów pomocy społecznej dziennych i całonocnych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy, Ośrodki Pomocy Społecznej Rodzinie; Starostwo Powiatowe	Liczba wspartych projektów; Liczba beneficjentów	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodki Pomocy Społecznej ,Starostwo Powiatowe

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
2.3.10	Tworzenie mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych	Do roku 2020	Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodki Pomocy Społecznej; Organizacje pozarządowe	Liczba mieszkań Liczba beneficjentów	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodki Pomocy Społecznej; Organizacje pozarządowe
2.3.11	Tworzenie grup samopomocowych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy, Ośrodki Pomocy Społecznej Rodzinie; Starostwo Powiatowe	Liczba powstałych grup; Liczba beneficjentów	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Ośrodki Pomocy Społecznej, Starostwo Powiatowe
2.3.12	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne, Samorząd Województwa	Liczba wspólnych projektów	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne

CEL OPERACYJNY 2.4

AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Działania

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
2.4.1	Wspieranie powstawania zakładów aktywności zawodowej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Samorząd Województwa	Liczba wspartych projektów;	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne
2.4.2	Wspieranie rozwoju i powstawania zakładów pracy chronionej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Organizacje pozarządowe, Samorządy lokalne	Liczba wspartych projektów;	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne
2.4.3	Rozwój zatrudnienia subsydiowanego	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowy Urząd Pracy Organizacje pozarządowe, Samorządy lokalne	Liczba beneficjentów	Powiatowy Urząd Pracy Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne

2.4.4	Szkolenia dla osób niepełnosprawnych /aktywizacja zawodowa/	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Organizacje pozarządowe, Samorządy lokalne, Samorząd Województwa, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	Liczba szkoleń Liczba uczestników	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne
2.4.5	Prowadzenie doradztwa i poradnictwa zawodowego	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Organizacje pozarządowe, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne, Samorząd Województwa	Liczba beneficjentów	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne
2.4.6	Promocja przedsiębiorczości wśród osób niepełnosprawnych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Organizacje pozarządowe, Samorządy lokalne	Liczba beneficjentów	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Organizacje pozarządowe; Samorządy lokalne
2.4.7	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne, Samorząd Województwa	Liczba wspólnych projektów	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne

CEL STRATEGICZNY 3

ZINTEGROWANY SYSTEM WSPARCIA RODZIN

Cel operacyjny 3.1	Promocja modelu rodziny
Cel operacyjny 3.2	Pomoc rodzinom zagrożonym dysfunkcjami
Cel operacyjny 3.3	Poprawa oferty w zakresie zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży /
Cel operacyjny 3.4	Poprawa funkcjonowania rodziny w sferze opiekuńczej i wychowawczej

Cel operacyjny 1: Promocja modelu rodziny

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizacji	Mierniki/Wskaźniki	Źródło mierników
3.1.1	Promocja postaw prorodzinnych i pozytywnego wzorca rodziny	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, Kościoły zainteresowane organizacje pozarządowe placówki oświatowe	Liczba odbiorców podejmowanych działań Liczba imprez promujących wzorce rodziny Liczba uczestników imprez Wykaz zaangażowanych instytucji/placówek w podejmowane działania na rzecz promocji modelu rodziny	Raporty: PCPR-u Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu placówek służby zdrowia Kościołów zainteresowanych organizacji pozarządowych placówki oświatowe
3.1.2	Tworzenie i realizacja lokalnych programów promujących rodziny	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu zainteresowane organizacje pozarządowe	Liczba opracowanych i wdrożonych programów Liczba instytucji, w których realizowane są opracowane programy	Raporty: PCPR-u, Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu zainteresowanych organizacji pozarządowych

3.1.3	Pedagogizacja rodziców i nauczycieli	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna zainteresowane organizacje pozarządowe	Liczba rodzin i nauczycieli zainteresowanych pedagogizacją w zakresie prawidłowego modelu rodziny wychowującej dzieci. Liczba rodziców i nauczycieli uczestniczących w pedagogizacji	Raporty: PCPR-u, Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne zainteresowanych organizacji pozarządowych
3.1.4	Aktywizacja rodzin w kierunku tworzenia grup wsparcia	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, ZOW zainteresowane organizacje pozarządowe	Ilość i różnorodność form pobudzania aktywności Liczba działających grup wsparcia, Wykaz jednostek zaangażowanych w działanie	Raporty: PCPR-u, Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, ZOW, zainteresowanych organizacji pozarządowych
3.1.5	Promocja i rozwój rodzinnych form opieki zastępczej	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu zainteresowane organizacje pozarządowe	Ilość i różnorodność form promocji. Ilość nowopowstałych rodzin zastępczych. Wykaz jednostek zaangażowanych w działanie	Raporty: PCPR-u, Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu zainteresowanych organizacji pozarządowych

3.1.6	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne, Samorząd Województwa	Liczba wspólnych projektów	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne
-------	--	--	--	----------------------------	--

CEL OPERACYJNY 3.2

Pomoc rodzinom zagrożonym dysfunkcją

Działania

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
3.2.1	Edukacja osób oraz członków rodzin opiekujących się osobami starszymi, długotrwale chorymi oraz niepełnosprawnymi	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Organizacje pozarządowe, Jednostki Pomocy Społecznej, Szkoły, Placówki Służby Zdrowia	Liczba szkoleń; Liczba uczestników	Organizacje pozarządowe, Jednostki Pomocy Społecznej, Szkoły, Placówki Służby Zdrowia
3.2.2	Aktywizacja osób starszych, długotrwale chorych oraz niepełnosprawnych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Jednostki Pomocy Społecznej, Szkoły,	Liczba wspartych projektów;	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Jednostki Pomocy Społecznej, Szkoły,
3.2.3	Wspieranie wolontariatu	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Organizacje pozarządowe, Szkoły, Kościoły, Jednostki Pomocy Społecznej	Liczba wspartych projektów; Liczba wolontariuszy	Organizacje pozarządowe, Szkoły, Kościoły, Jednostki Pomocy Społecznej
3.2.4	Stworzenie sieci rodzinnych domów pomocy społecznej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Samorządy lokalne, Organizacje pozarządowe, Kościoły	Liczba rodzinnych domów; Liczba beneficjentów	Samorządy lokalne, Organizacje pozarządowe, Kościoły

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
3.2.5	Monitoring problemów społecznych z zakresu funkcjonowania rodziny	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu zainteresowane organizacje pozarządowe	Baza danych o zaistniałych problemach społecznych	Raporty: PCPR-u, Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, zainteresowanych organizacji pozarządowych
3.2.6	Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, zainteresowane organizacje pozarządowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Zespół Ośrodków Wsparcia	Baza danych o placówkach zajmujących się poradnictwem specjalistycznym Liczba osób/rodzin objętych pomocą specjalistyczną Liczba nowopowstałych placówek/instytucji poradnictwa specjalistycznego Liczba pracowników zatrudnionych w nowopowstałych placówkach	Sprawozdania: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu zainteresowane organizacje pozarządowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Zespół Ośrodków Wsparcia

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
3.2.7	Usprawnianie przepływu informacji o formach wspierania rodzin	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, Zespół Ośrodków Wsparcia, zainteresowane organizacje pozarządowe,	Ilość i różnorodność form informowania zainteresowanych Wykaz zaangażowanych instytucji Liczba przeprowadzonych szkoleń	Raporty: PCPR-u, Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, Zespół Ośrodków Wsparcia, zainteresowanych organizacji pozarządowych
3.2.8	Doskonalenie kadr zawodowych pracujących na rzecz rodziny i dziecka oraz pracowników instytucji pomocy społecznej	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, Zespół Ośrodków Wsparcia,	Ilość i różnorodność form, Liczba osób uczestniczących w szkoleniach	Raporty: PCPR-u, Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, Zespół Ośrodków Wsparcia,
3.2.9	Prowadzenie wszechstronnej pracy z rodzinami wykorzystywanie różnorodnych technik i metod	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu zainteresowane organizacje pozarządowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Zespół Ośrodków Wsparcia	Liczba osób uczestniczących. Wykaz zaangażowanych instytucji	Raporty: PCPR-u, Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, zainteresowanych organizacji pozarządowych

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
3.2.10	Podjęcie działań na rzecz osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, resocjalizacyjne, domy pomocy społecznej oraz uchodźców	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu zainteresowane organizacje pozarządowe,	Ilość i specyfikacja podejmowanych działań	Raporty: PCPR-u, Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, zainteresowanych organizacji pozarządowych
3.2.11	Pozyskiwanie środków finansowych na wsparcie pomocy osobom i rodzinom jej potrzebującym	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu zainteresowane organizacje pozarządowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Zespół Ośrodków Wsparcia	Liczba inicjatyw na rzecz pozyskania środków finansowych Wysokość pozyskanych środków finansowych Liczba osób i rodzin, które otrzymały wsparcie	Raporty: PCPR-u, Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, zainteresowanych organizacji pozarządowych, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Zespołu Ośrodków Wsparcia
3.2.12	Pobudzanie aktywności własnej rodziny i osób korzystających z pomocy przy rozwiązywaniu problemów	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, Zespół Ośrodków Wsparcia, zainteresowane organizacje pozarządowe,	Liczba osób zaktywizowanych, Liczba osób przekwalifikowanych, Liczba osób podnoszących kwalifikacje zawodowe	Raporty: PCPR-u, ZOW, Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, Zespół Ośrodków Wsparcia, zainteresowanych organizacji pozarządowych

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
3.2.13	Tworzenie i realizacja programów w zakresie zapobiegania zjawiska przemocy	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu zainteresowane organizacje pozarządowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Zespół Ośrodków Wsparcia	Liczba programów, liczba osób, które wzięły udział w programach	Raporty: PCPR-u, ZOW, Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, zainteresowanych organizacji pozarządowych
3.2.14	Współpraca z instytucjami zajmującymi się rodziną	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne, Sąd, Policja, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Zespół Ośrodków Wsparcia	Liczba wspólnych projektów	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne, Sąd, Policja, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Zespół Ośrodków Wsparcia

Cel operacyjny 3.3

Poprawa oferty w zakresie zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży

Działania

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
3.3.1	Podniesienie Świadomości w zakresie prawidłowego zagospodarowania czasu wolnego	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie , Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu zainteresowane organizacje pozarządowe szkoły podstawowe i gimnazjalne Kościoły	Ilość podejmowanych działań Liczba osób uczestniczących w programach	Raporty: PCPR-u ,Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, zainteresowanych organizacji pozarządowych szkół podstawowych i gimnazjalnych Kościołów

3.3.2	Promowanie aktywnego wypoczynku rodzinnego	Działania cięgie w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu zainteresowane organizacje pozarządowe szkoły podstawowe i gimnazjalne Kościoły	Ilość i specyfika podejmowanych działań Liczba zainteresowanych osób Liczba osób uczestniczących w działaniach Liczba rodzin uczestniczących w programach	Raporty: PCPR-u, Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu zainteresowanych organizacji pozarządowych szkół podstawowych i gimnazjalnych Kościołów
3.3.3	Tworzenie i realizacja programów wzmacniających więzi rodzinne	Działania cięgie w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu zainteresowane organizacje pozarządowe szkoły ,	Ilość, nowopowstałych programów i działań wzmacniających więzi rodzinne Liczba osób zainteresowanych programami Liczba uczestników programów	Raporty: PCPR-u, Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu zainteresowanych organizacji pozarządowych, szkół,
3.3.4	Tworzenie programów aktywności lokalnej	Działania cięgie w horyzoncie czasowym strategii	Organizacje pozarządowe, Szkoły, Samorządy lokalne, PCPR	Liczba programów; Liczba uczestników	Organizacje pozarządowe, Szkoły, Samorządy lokalne, PCPR
3.3.5	Rozwijanie kół zainteresowań klubów	Działania cięgie w horyzoncie czasowym strategii	Szkoły, Organizacje pozarządowe, Samorządy lokalne	Liczba kół Liczba uczestników	Szkoły, Organizacje pozarządowe, Samorządy lokalne

3.3.6	Organizowanie imprez kulturalno-rozrywkowych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Organizacje pozarządowe, Szkoły, Samorządy lokalne, PCPR	Liczba projektów; Liczba uczestników	Organizacje pozarządowe, Szkoły, Samorządy lokalne, PCPR
3.3.7	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne, Samorząd Województwa	Liczba wspólnych projektów	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne

Cel operacyjny 3.4.

Poprawa funkcjonowania rodziny w zakresie funkcji opiekuńczo-wychowawczej

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
3.4.1	Rozwój poradnictwa specjalistycznego dla rodzin	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Organizacje pozarządowe, Szkoły, Samorządy lokalne	Liczba porad; Liczba beneficjentów	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Organizacje pozarządowe, Szkoły, Samorządy lokalne
3.4.2	Tworzenie grup samopomocy oraz terapeutycznych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Organizacje pozarządowe, Placówki Służby Zdrowia, Samorządy lokalne	Liczba beneficjentów	Organizacje pozarządowe, Placówki Służby Zdrowia, Samorządy lokalne
3.4.3	Wspieranie rozwoju wolontariatu	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Organizacje pozarządowe, Szkoły, Kościoły, Samorządy lokalne	Liczba wspartych projektów; Liczba wolontariuszy	Organizacje pozarządowe, Szkoły, Kościoły, Samorządy lokalne
3.4.5	Tworzenie sieci pedagogów ulicy, asystentów rodziny	Do roku 2020	Samorządy lokalne,	Liczba porad; Liczba beneficjentów	Samorządy lokalne,

3.4.6	Organizowanie szkoleń z zakresu przygotowywania do rodzicielstwa dla rodzin naturalnych i zastępczych - „szkoła dla rodziców”	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ZOW, Organizacje pozarządowe, Szkoły, Samorządy lokalne	Liczba szkoleń Liczba beneficjentów	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ZOW, Organizacje pozarządowe, Szkoły, Samorządy lokalne
3.4.7	Wspieranie tworzenia rodzinnych domów dziecka	Do roku 2020	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Samorządy lokalne, Organizacje pozarządowe, Kościoły, Jednostki Pomocy Społecznej	Liczba placówek	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Samorządy lokalne, Organizacje pozarządowe, Jednostki Pomocy Społecznej
3.4.8	Doskonalenie kadr zawodowych pracujących na rzecz rodziny i dziecka oraz pracowników instytucji pomocy społecznej	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Starostwo Powiatowe, Jednostki samorządu terytorialnego Zainteresowane organizacje pozarządowe	Liczba osób uczestniczących w formach podnoszących poziom kompetencji Wykaz zaangażowanych instytucji	Raporty: Starostwa Powiatowego Jednostek samorządu terytorialnego z terenu Powiatu zainteresowanych organizacji pozarządowych

3.4.9	Pedagogizacja rodziców w kierunku prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Organizacje pozarządowe, Szkoły, Jednostki Pomocy Społecznej,	Liczba szkoleń Liczba uczestników	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Organizacje pozarządowe, Szkoły, Jednostki Pomocy Społecznej,
3.4.10	Współpraca z instytucjami zajmującymi się rodziną	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne, Sąd, Policja, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Zespół Ośrodków Wsparcia	Liczba wspólnych projektów	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne, Sąd, Policja, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Zespół Ośrodków Wsparcia

CEL STRATEGICZNY 4

OGRANICZENIE ZJAWISKA MARGINALIZACJI GRUP SPOŁECZNYCH

Cel operacyjny 4.1	Sprawny system wsparcia grup społecznych dotkniętych marginalizacją
Cel operacyjny 4.2	Oferta wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych marginalizacją
Cel operacyjny 4.3	Poprawa funkcjonowania osób wychodzących z trudnej sytuacji życiowej

Cel operacyjny 4.1

Sprawny system wsparcia grup społecznych dotkniętych marginalizacją

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
4.1.1	Aktywizacja zawodowa i społeczna grup zagrożonych wykluczeniem społecznym	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, Zespół Ośrodków Wsparcia, Zainteresowane organizacje pozarządowe	Ilość i specyfikacja podejmowanych działań	Raporty: Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, Zespół Ośrodków Wsparcia, Zainteresowanych organizacji pozarządowych
4.1.2	Tworzenie i realizacja programów profilaktycznych dla określonych grup społecznych	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, Zespół Ośrodków Wsparcia, Zainteresowane organizacje pozarządowe	Ilość nowoutworzonych programów profilaktycznych Liczba grup społecznych objętych nowoutworzonymi programami profilaktycznymi	Raporty: Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, Zespół Ośrodków Wsparcia, zainteresowanych organizacji pozarządowych

Nr działań	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
4.1.3	Prowadzenie akcji i kampanii kształtujących poczucie własnej wartości	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, Zespół Ośrodków Wsparcia, Zainteresowane organizacje pozarządowe, Jednostki samorządu terytorialnego z terenu Powiatu	Ilość i różnorodność form edukacji Liczba szkoleń Liczba uczestników realizowanych szkoleń	Raporty: Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, Zespół Ośrodków Wsparcia, Zainteresowanych organizacji pozarządowych Jednostek samorządu terytorialnego z terenu Powiatu
4.1.4	Promocja zdrowego stylu życia	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Zainteresowane organizacje pozarządowe, Jednostki samorządu terytorialnego z terenu Powiatu, Media	Ilość i różnorodność form promocji zdrowego stylu życia Liczba zainteresowanych tematem Liczba uczestników	Raporty: Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Zainteresowanych organizacji pozarządowych Jednostek samorządu terytorialnego z terenu Powiatu, Mediów

Nr działań	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
4.1.5	Promowanie oraz rozwój idei wolontariatu	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Zainteresowane organizacje pozarządowe Szkoły podstawowe, gimnazja i ponadgimnazjalne	Ilość i różnorodność form promocji idei wolontariatu Liczba imprez promujących idei wolontariatu Liczba uczestników imprez Liczba nowych wolontariuszy	Raporty: Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Zainteresowanych organizacji pozarządowych Szkoł podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych
4.1.6	Organizowanie imprez kulturalno-oświatowych	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Zainteresowane organizacje pozarządowe Szkoły podstawowe, gimnazja i ponadgimnazjalne	Liczba imprez kulturalno-oświatowych Liczba uczestników imprez	Raporty: Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Zainteresowanych organizacji pozarządowych Szkoł podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych
4.1.7	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne,	Liczba wspólnych projektów	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne

Cel operacyjny 4.2

Oferta wsparcia osób i rodzin dotkniętych marginalizacją

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
4.2.1	Monitoring skali zjawiska	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Zainteresowane organizacje pozarządowe	Dane z raportów, statystyka zawarta w sprawozdaniach	Raporty: Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Zainteresowanych organizacji pozarządowych
4.2.2	Aktywizacja Środowiska lokalnego na rzecz wsparcia osób dotkniętych marginalizacją	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, Zespół Ośrodków Wsparcia, Zainteresowane organizacje pozarządowe Szkoły podstawowe, gimnazja i ponadgimnazjalne	Ilość i specyfika podjętych działań	Raporty: Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, Zespół Ośrodków Wsparcia, Zainteresowanych organizacji pozarządowych Szkoł podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych

4.2.3	Rozwój infrastruktury służącej poprawie sytuacji osób dotkniętych marginalizacją	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Jednostki samorządu terytorialnego terenu Powiatu	Ilość powstałych placówek	Raporty: Jednostek samorządu terytorialnego z terenu Powiatu
4.2.4	Szkolenie kadry pracującej z osobami dotkniętymi marginalizacją	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Starostwo Powiatowe Jednostki samorządu terytorialnego z terenu Powiatu , Zespół Ośrodków Wsparcia,	Ilość szkoleń i ich uczestników. Różnorodność przeprowadzonych szkoleń	Raporty: [Jednostek samorządu terytorialnego z terenu Powiatu, Zespół Ośrodków Wsparcia
4.2.5	Wspieranie powstawania grup samopomocowych	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ,Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej, Zespół Ośrodków Wsparcia, Zainteresowane organizacje pozarządowe	Liczba działających grup samopomocowych Wysokość środków finansowych poniesionych na pomoc grupom samopomocowym	Raporty: Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie [Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, Zespół Ośrodków Wsparcia, Zainteresowanych organizacji pozarządowych
4.2.6	Rozwój poradnictwa specjalistycznego i usług socjalnych, terapeutycznych	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ,Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej Zainteresowane organizacje pozarządowe , Zespół Ośrodków Wsparcia	Liczba i specyfikacja nowopowstałych usług (porad) Liczba osób korzystających z poradnictwa	Raporty: Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu , Zespół Ośrodków Wsparcia

4.2.7	Rozwój pomocy postpenitencjarnej	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej, Zespół Ośrodków Wsparcia, Zainteresowane organizacje pozarządowe	Ilość i specyfika form pomocy Liczba uczestników Liczba osób, które poprawiły swoją sytuację	Raporty: Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, Zespół Ośrodków Wsparcia, Jednostek samorządu terytorialnego z terenu Powiatu Zainteresowanych organizacji pozarządowych
4.2.8	Rozwój doradztwa zawodowego	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Starostwo Powiatowe, Jednostki samorządu terytorialnego z terenu Powiatu Powiatowy Urząd Pracy	Ilość i specyfikacja podjętych działań Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego	Raporty: Starostwa Powiatowego Jednostek samorządu terytorialnego z terenu Powiatu Powiatowego Urzędu Pracy
4.2.9	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Zespół Ośrodków Wsparcia, Samorządy lokalne,	Liczba wspólnych projektów	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Zespół Ośrodków Wsparcia, Samorządy lokalne

Cel operacyjny 4.3

Poprawa funkcjonowania osób wychodzących z trudnej sytuacji życiowej

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
4.3.1	Zwiększenie ilości mieszkańców chronionych	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Jednostki samorządu terytorialnego z terenu Powiatu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy. Zainteresowane organizacje pozarządowe	Ilość utworzonych mieszkań chronionych, Liczba osób korzystających z pomocy	Raporty: Jednostek samorządu terytorialnego z terenu Powiatu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Powiatowego Urzędu Pracy Zainteresowanych organizacji pozarządowych
4.3.2	Tworzenie programów aktywności lokalnej	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Jednostki samorządu terytorialnego z terenu Powiatu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy. Zainteresowane organizacje pozarządowe	Ilość utworzonych programów, Liczba osób korzystających z pomocy	Raporty: Jednostek samorządu terytorialnego z terenu Powiatu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Powiatowego Urzędu Pracy Zainteresowanych organizacji pozarządowych

4.3.3	Projekty z zakresu psychoedukacji, samorealizacji i ponownej integracji ze społeczeństwem	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Jednostki samorządu terytorialnego z terenu Powiatu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Zespół Ośrodków Wsparcia, Powiatowy Urząd Pracy. Zainteresowane organizacje pozarządowe	Ilość i specyfika działań na rzecz wsparcia osób niedostosowanych społecznie Liczba osób korzystających z pomocy	Raporty: Jednostek samorządu terytorialnego z terenu Powiatu, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Zespół Ośrodków Wsparcia, Powiatowego Urzędu Pracy Zainteresowanych organizacji pozarządowych
4.3.4	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne, Samorząd Województwa	Liczba wspólnych projektów	Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej; Samorządy lokalne

7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.

Źródłami finansowania działań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych będą:

1. Środki samorządu województwa,
2. Środki samorządu powiatu,
3. Środki samorządu gminy,
4. Środki administracji rządowej (Ministerstwo, Wojewoda),
5. Środki PFRON,
6. fundusze organizacji pozarządowych,
7. Środki zewnętrzne, w tym fundusze Unii Europejskiej,
8. inne Źródła nie wymienione w punktach 1 - 7.

8. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Mławskiego zgodna jest z różnymi dokumentami strategicznymi, wśród których wskazać można:

1. Narodowa Strategia Integracji Społecznej to dokument przygotowany przez Zespół Zadaniowy d.s. Reintegracji Społecznej. Cele pracy nad Strategią określono jako pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej UE stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Realizacja konkretnych działań prowadzi ma do następujących efektów:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania
- w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Mławskiego zgodne są z priorytetami Narodowej Strategii Integracji Społecznej określonymi jako:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym;
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym;
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy;
- rekompensowanie deficytu rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci;
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego;

- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych;
- ograniczenie bezrobocia długookresowego;
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży;
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych;
- zwiększenie liczby uczestników w Aktywnej Polityce Rynku Pracy i ALMP (z ang. Active Labor Market Policy);
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego;
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności;
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne;
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego;

2. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego /do roku 2020/

określa priorytetowe dziedziny, których rozwój wpłynie na poprawę wizerunku województwa mazowieckiego, jak i na wzrost standardu życia jego mieszkańców. Strategia Rozwijania Problemów Społecznych Powiatu Mławskiego zgodna jest głównie z jej celem długookresowym 1.2, określonym jako Przeciwdziałanie nadmiernym, społecznie nieakceptowanym dysproporcjom w poziomie rozwoju gospodarczego i warunkach życia ludności w województwie, oraz z celem: 1.4, zapisanym jako: Wydłużenie życia mieszkańców województwa mazowieckiego poprzez zmianę stylu życia oraz zmniejszenie rozpowszechniania chorób, ze szczególnym uwzględnieniem chorób cywilizacyjnych i uzależnień. Strategia Rozwijania Problemów Społecznych Powiatu Mazowieckiego zgodna jest również ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego na gruncie następujących celów Średniookresowych i operacyjnych:

- 2.1. Wzmocnienie mechanizmów dyfuzji procesów rozwojowych z aglomeracji warszawskiej na otoczenie regionalne;
- 2.2. Zapisanym jako Przyspieszenie procesów rozwoju społeczno i gospodarczego opartego na wiedzy i innowacjach;

- 2.3. Aktywizacja i modernizacja obszarów pozametropolitalnych,
- 2.4. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców województwa mazowieckiego.

3. Program Operacyjny Kapitał Ludzki.

Najważniejszym instrumentem finansowym polityki społecznej Unii Europejskiej jest Europejski Fundusz Społeczny. Finansuje on działania państw członkowskich w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i rozwoju zasobów ludzkich w celu osiągnięcia spójności gospodarczej i społecznej oraz wysokiego poziomu zatrudnienia. Zgodnie z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (NSRO) cała interwencja Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce na lata 2007-2013 została ujęta w ramach Programu Operacyjnego

Kapitał Ludzki. Jego celem jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie budowy struktur administracyjnych państwa.

Problematyka zatrudnienia i integracji społecznej została ujęta w trzech priorytetach tego Programu, tj. w realizowanym na poziomie centralnym priorytecie I – Zatrudnienie i integracja społeczna oraz w realizowanych na poziomie regionalnym priorytetach VI – Rynek pracy otwarty dla wszystkich i VII – Promocja integracji społecznej. W ramach tych priorytetów przewidziano następujące działania odnoszące się do problematyki zatrudnienia i integracji społecznej:

- Priorytet I i Działanie 1.1. – Wsparcie systemowe instytucji rynku pracy, którego celem jest podniesienie efektywności funkcjonowania instytucji rynku pracy oraz poprawa jakości świadczonych przez nie usług;

- Priorytet I i Działanie 1.2. Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej, którego celem jest podniesienie jakości i efektywności funkcjonowania instytucji działających w obszarze pomocy i integracji społecznej poprzez rozszerzanie realizowanych przez nie usług, poprawę systemu monitorowania i oceny efektywności podejmowanych działań oraz inwestycje w rozwój kwalifikacji i kompetencji kadr;
- Priorytet I i Działanie 1.3. Ogólnopolskie programy integracji i aktywizacji zawodowej, którego celem jest opracowywanie, wdrażanie i promocja ogólnopolskich i ponadregionalnych rozwiązań z zakresu aktywizacji zawodowej i integracji społecznej, skierowanych do grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, w tym w szczególności: młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, osób pozbawionych wolności, osób niepełnosprawnych oraz członków społeczności romskiej, a także upowszechnianie rozwiązań na rzecz godzenia życia zawodowego i rodzinnego oraz wyrównywania szans kobiet i mężczyzn w dostępie do zatrudnienia;
- Priorytet VI i Działanie 6.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie, którego celem jest podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób pozostających bez zatrudnienia oraz stworzenie warunków dla rozwoju aktywności zawodowej w regionie;
- Priorytet VI i Działanie 6.2. Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia, którego celem jest promocja oraz wspieranie inicjatyw i rozwiązań zmierzających do tworzenia nowych miejsc pracy oraz budowy postaw kreatywnych, sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia;
- Priorytet VI i Działanie 6.3. Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich, którego celem jest podniesienie zdolności do zatrudnienia oraz mobilności przestrzennej i zawodowej osób zamieszkujących na obszarach wiejskich poprzez przygotowanie ich do podjęcia pracy w zawodach pozarolniczych oraz wykorzystania szans związanych z powstawaniem nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich;
- Priorytet VII i Działanie 7.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, którego celem jest rozwijanie aktywnych form integracji społecznej i umożliwianie dostępu do nich osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz poprawę skuteczności funkcjonowania instytucji pomocy społecznej w regionie;

- Priorytet VII i Działanie 7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej, którego celem zakłada poprawę dostępu do zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i rozwijanie sektora ekonomii społecznej;
- Priorytet VII i Działanie 7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji, którego celem jest wsparcie dla rozwoju inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnych, przyczyniające się do realizacji strategii rozwoju kapitału ludzkiego na terenach wiejskich.

Pośrednio dla problematyki zatrudnienia i integracji społecznej istotne jest również wyznaczone w ramach Priorytetu V i Działanie 5.4. Rozwój potencjału trzeciego sektora, którego celem zakłada wspieranie potencjału organizacji pozarządowych w celu ich efektywnego i profesjonalnego uczestnictwa w mechanizmach partnerstwa, szczególnie w obszarach istotnych dla realizacji Strategii Lizbońskiej i Krajowego Programu Reform.

4. Strategia Powiatu Mławskiego:

1. Realizacja zadań w zakresie polityki społecznej zawartych w Strategii rozwoju i profilu społeczno i gospodarczym powiatu mławskiego przez samorządy gminne i powiatowy a mianowicie:

- 1) Zadania związane z prowadzeniem skoordynowanej polityki przeciwdziałania bezrobociu i jego skutkom.
- 2) Rozwój oświaty, kultury i rekreacji oraz usług medycznych.
- 3) Rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej podnoszącej poziom życia mieszkańców powiatu.
- 4) Wspieranie działań służących zapewnieniu godnych warunków życia dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- 5) Poprawa stanu i poczucia bezpieczeństwa publicznego wśród mieszkańców powiatu.

9. MONITORING STRATEGII.

Monitoring strategii jest obserwacją realizacji celów strategicznych i realizacji programów operacyjnych wynikających z następnych faz programowania rozwoju. Monitoring realizacji strategii umożliwia: obserwację stanu zaawansowania projektów rozwojowych, umożliwiających aktualną identyfikację problemów w ich realizacji; ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację; weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków; kontrolę postępu prac związanych z realizacją działań.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem określającym cele i działania do roku 2020 w zakresie problematyki społecznej, wymagającym okresowej aktualizacji do zmian zachodzących w otoczeniu, jak i w samym społeczeństwie. Przygotowanie projektu dokumentu i jego przyjęcie przez Radę Powiatu kończy pierwszy etap planowania. Długookresowy charakter planowania strategicznego w zakresie problematyki społecznej wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględniania w strategii.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych wymaga corocznej aktualizacji. Aktualizacja ta zostanie przeprowadzona przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie z udziałem członków zespołu, którzy uczestniczyli w jej tworzeniu. Grupa ta może być poszerzona o nowe osoby wg uznania Dyrektora PCPR w Mławie.

Terminy dokonywania pomiarów stopnia realizacji działań określa Starosta Powiatu. Monitoring wybranych działań wszystkich działań powinien być dokonywany zawsze w sytuacji wprowadzenia nowych zadań do strategii oraz w każdym przypadku dokonania aktualizacji strategii.

Obliczenia i dane określone miernikami celów operacyjnych przygotowuje i przedstawia Radzie Powiatu Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie.

**Materiał opracowany został na podstawie sprawozdań
z Ośrodków Pomocy Społecznej, Zespołu Ośrodków Wsparcia
w Mławie,
Domu Dziecka w Kowalewie, Powiatowego Urzędu Pracy w
Mławie,
Komendy Powiatowej Policji w Mławie i Powiatowego
Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie oraz konsultacji
społecznych z organizacjami pozarządowymi z terenu
Powiatu Mławskiego
przez mgr Urszulę Krajewską**